ถาม "ถ้ากรรมดีและกรรมชั่วมีจริง ทำไม บางคนทำชั่วกลับได้ดี แต่บางคนทำดี กลับได้ชั่ว ?"

ตอบ "ปัญหาข้อนี้มีผู้ชอบถามและสงสัยกันมาก จะต้องใช้หน้ากระดาษตอบยาวหน่อย เพราะมีประเด็นที่จะต้องพูดกันหลายแง่หลายมุม

กรรมดีกรรมชั่วมีจริงแน่นอน เพราะกรรมหมายถึงการกระทำ ถ้าทำดีก็จัดเป็นกรรมดี เรียกว่ากุศลกรรม หรือบุญกรรม ถ้าทำชั่วก็เป็นกรรมชั่ว เรียกว่าอกุศลกรรม หรือบาปกรรม ผลของกรรมดีและกรรมชั่ว ก็มีจริง คือ ใครทำดีก็ย่อมได้ดี ใครทำชั่วก็ย่อมได้ชั่ว เห็นกันอยู่เป็นจำนวนมาก

แม้ในปัจจุบัน เป็นเพียงแต่ว่า กรรมนั้นจะให้ผลเร็วหรือช้าเท่านั้น ในการพิสูจน์ผลของกรรมจะต้องใช้กาลเวลาด้วย เพราะกรรมบางอย่างให้ผลเร็ว กรรมบางอย่างให้ผลช้า กรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้

กรรมบางอย่างให้ผลในชาติต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวกันว่า "กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ผลของกรรม"

การทำกรรมเหมือนการปลูกพืช คือ บุคคลหว่านพืชชนิดใดชนิดหนึ่งลงไปก็ย่อมได้รับผลของพืชชนิดนั้น เช่นปลูกถั่วไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นถั่ว จะเป็นข้าวหรือเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ปลูกอ้อยไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นอ้อย จะเป็นข้าวโพดหรืออย่างอื่นไปไม่ได้

กรรมก็เช่นเดียวกัน เมื่อทำกรรมใดไว้ จะดีหรือชั่วก็ตาม จะต้องได้รับผลของกรรมนั้น คือทำดีต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว เป็นเพียงแต่ว่าต้องใช้เวลาสำหรับกรรมบางอย่าง เพราะกรรมบางอย่างให้ผลช้า

เช่น การศึกษาเล่าเรียน กว่าจะเรียนจบต้องใช้เวลาหลายปี จบแล้วก็ต้องหางานทำอีก เมื่อมีงานทำแล้วจึงได้เงินมาใช้ อันเป็นผลส่วนหนึ่งของการเรียน แต่กรรม

บางอย่างเห็นผลเร็ว เช่นหุงข้าวในวันนี้ ก็ได้รับผลในเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมงในวันนี้

แต่คนบางคน ทำชั่วแล้วยังมีความสุขความเจริญดีอยู่ ยังไม่ได้รับผลของกรรมชั่วที่ทำไว้ หรือคนทำดีบางคนยังต้องได้รับทุกข์ทรมานเดือดร้อนอยู่ ยังไม่ได้รับผลกรรมดีที่ทำไว้ จึงมีคนไม่น้อยเข้าใจผิดไปว่า "ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว"

ทั้งนี้ก็เพราะความซับซ้อนในกฎแห่งกรรมนั่นเอง คือ การที่คนบางคนทำชั่วแล้วยังไม่ได้รับผลชั่ว ก็เพราะกรรมดีที่เขาทำไว้ยังให้ผลอยู่ แต่กรรมชั่วที่เขากำลังทำอยู่ยังไม่ถึงวาระให้ผล แต่เมื่อใดกรรมดีของเขาอ่อนพลังลงหรือหมดไป

กรรมชั่วที่เขาทำไว้จะต้องถึงวาระให้ผลอย่างแน่นอน หรือคนทำดี แต่ยังเดือดร้อนลำบากอยู่ และเมื่อใดกรรมชั่วของเขาอ่อนกำลังลง หรือหมดไป กรรมดีของเขามีพลังมากขึ้น เขาก็ย่อมได้รับผลอย่างแน่นอน

เพื่อความเข้าใจชัดในเรื่องนี้ จะขอยกตัวอย่างให้ดูสัก ๒ เรื่อง คือ เรื่องนายแดงสำนึกผิด และเรื่องนายมีนักเลงการพนัน

นายแดง ใจกล้า ฆ่าคนตายที่จังหวัดเชียงใหม่ แล้วหนีการจับกุมไปหลบซ่อนตัวที่จังหวัดสงขลา สำนึกในความผิดของตัวว่า ตนได้ทำความชั่วกรรมนั้นจะตามมาให้ผลในวันข้างหน้า เขาจึงตั้งใจทำดีเพื่อลบล้างกรรมชั่วของเขา คือเมื่อเขาไปอยู่ที่สงขลา ก็ตั้งใจทำมาหากินอยู่ที่นั่น

คนที่นั้นไม่มีใครรู้เบื้องหลังชีวิตของเขา เขาเข้าวัดทุกวันพระ ทำบุญฟังธรรม และรักษาศีลอุโบสถเป็นประจำ และตั้งใจทำงานโดยสุจริต

คนทางจังหวัดเชียงใหม่ ที่รู้พฤติกรรมชั่วของเขาในการฆ่าคนแล้วหนีไป จึงพูดกันว่า "ทำชั่วได้ชั่วมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป" เพราะนายแดงทำชั่วแล้ว ไม่เห็นได้รับผลชั่ว แต่ไปหลบตัวสบายอยู่ที่จังหวัดสงขลา

๑๐ ปีต่อมา ตำรวจสืบทราบว่า นายแดงหนีไปหลบซ่อนอยู่ที่จังหวัดสงขลา จึงตามไปจับกุมได้ในขณะที่นายแดงกำลังนั่งฟังธรรมอยู่บนศาลาการเปรียญอยู่ในวันหนึ่ง แล้วใส่กุญแจมือนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย ฝ่ายชาวบ้านทางสงขลาแถบนั้นไม่รู้เรื่องเดิมมาก่อน

เห็นแต่นายแดงเป็นคนดี เป็นอุบาสก รักษาศีล ๘ ทุกวันพระ มาวัด ฟังธรรม ทำบุญอยู่เสมอจึงพูดกันว่า "คนดีแท้ ๆ ถูกใส่ความ ทำดีได้ดีมีที่ไหน ดูนายแดงเป็นตัวอย่าง ทำดีแท้ ๆ กลับได้ชั่ว" แต่ถ้าทั้งคนที่เชียงใหม่และที่สงขลา รู้ความจริงของนายแดงโดยตลอดแล้ว พวกเขาคงไม่เข้าใจผิดในเรื่องกฎแห่งกรรม

เรื่องที่สอง คือ นายมี ชอบใจ เป็นชาวจังหวัดสุพรรณบุรี มีนาและสวนอยู่หลายแปลง แต่เป็นคนขี้เกียจ ทั้งชอบเล่นการพนัน และมีลูกหลายคน เขาจึงยากจน และเป็นหนี้สินเขา ต่อมานายมี รู้สึกตัวว่า การที่ตนต้องลำบากเดือดร้อนยากจน ต้องเป็นหนี้สินเขา ก็เพราะตนขี้เกียจและชอบเล่นการพนัน จึงเลิกเล่นการพนัน

หันมาช่วยลูกเมียทำนา ทำสวนอย่างขยันขันแข็ง เพราะมีที่ทำมาหากินอยู่พร้อมแล้ว เมื่อเขาทำนาทำสวนในปีนั้น ทั้งข้าวในนาและพืชผลในสวนของเขากำลังงอกงามอุดมสมบูรณ์ แต่ยังไม่ทันได้เก็บเกี่ยว นายมีก็ยังยากจนและเป็นหนี้เขาอยู่เช่นเดิม และยังมีความเดือดร้อนเพิ่มขึ้นเสียอีก

เพราะต้องลงทุนลงแรงในการทำงานทั้ง ๆ ที่เขาและครอบครัวได้ทำทำมาหากินโดยความขยันหมั่นเพียรและสุจริต คนบางคนที่ไม่รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชีวิตเบื้องหลังของนายมี เห็นแต่นายมีขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน แต่ยังยากจนและเดือดร้อนอยู่

จึงพูดกันว่า "ไหนว่า คนทำดีได้ดี แต่ทำไมนายมีทำงานโดยสุจริต และขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน แต่ยังยากจนและเดือดร้อนอยู่"

ต่อมา เมื่อข้าวในนา และพืชผลในสวนของเขาเก็บเกี่ยวแล้ว และให้ผลดีมาก เขาก็มีกินมีใช้อย่างสบาย หมดหนี้สิน หลายปีเข้าเขาก็มีความร่ำรวยขึ้น เพราะความขยันหมั่นเพียร และเพราะรู้จักตั้งตัวประกอบอาชีพสุจริต

ต่อมา นายมีกลับคบเพื่อนเก่า ที่เป็นนักเลงการพนัน ซึ่งมาชวนเล่นการพนันอีก เขาจึงเลิกกิจการในนาและในสวน หันมาเล่นการพนันตามเดิมอีกเหมือนเมื่อก่อน แต่ก็ยังมีกินมีใช้อยู่ เพราะเงินทองที่เก็บไว้ตอนขยันหมั่นเพียรนั้นยังเหลืออยู่มาก

บางคนที่ไม่รู้จักประวัติเดิมของนายมี เห็นนายมีเล่นการพนันและไม่ยอมทำการงาน แต่ยังมีกินมีใช้อยู่สบาย จึงพูดว่า "ไหนว่า คนเราทำชั่วได้ชั่ว แต่นายมีขี้เกียจไม่ทำงาน และเล่นการพนัน กลับอยู่สบาย คนที่ขยันเสียอีกต้องเหนื่อยยากลำบากในการทำมาหากิน"

ทั้งนี้ก็เพราะว่า คนที่พูดเช่นนั้นไม่ทราบความจริงโดยตลอด การที่นายมียังมีกินมีใช้อยู่ก็เพราะกรรมดีครั้งก่อนของเขา คือความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน จึงมีเงินเก็บไว้ ทำให้เขาสบายดีอยู่ แต่ถ้าเขายังขี้เกียจอีก และยังไม่ยอมเลิกเป็นนักเลงการพนัน ในที่สุด เขาก็ต้องเดือดร้อน ยากจน และเป็นหนี้เป็นสินเขาอีกอย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้น การพิสูจน์กฎแห่งกรรมจะต้องใช้กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ด้วย แต่เท่าที่ผู้เขียนสังเกต อย่างมากไม่เกิน ๓๐ ปี จะต้องได้รับผลดีหรือผลชั่วที่ตนทำไว้อย่างแน่นอน

นอกจากกาลเวลาแล้ว ยังต้องพิจารณาให้รอบคอบอีกหลายด้าน เพราะยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่เป็นตัวประกอบในความซับซ้อนของเรื่องกฎแห่งกรรม เช่นยังอยู่กับเจตนาของผู้กระทำ

ขึ้นอยู่กับกรรมนั้นว่า เป็นกรรมเล็กน้อยหรือมาก เบาหรือหนัก และยังขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสถานที่อื่น ๆ ที่เข้ามาประกอบอีกด้วย

ในการพิสูจน์หรือเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมนั้น ถ้าจะให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เราต้องศึกษาให้เข้าใจเรื่องกรรม ๑๒ ประการด้วย คือ กรรมให้ผลตามกาล ๔ อย่าง กรรมให้ผลตามหน้าที่ ๔ อย่าง และกรรมให้ผลตามลำดับ ๔ อย่าง

อีกอย่างหนึ่ง จะต้องเข้าใจเหตุและผลของกรรมดีและกรรมชั่วนั้นรวมทั้งสภาพจิตใจ ของคนที่ทำกรรมดีและกรรมชั่วนั้นด้วย จึงจะเข้าใจกฎแห่งกรรมชัดยิ่งขึ้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างต้องเกิดจากเหตุ เมื่อมีเหตุแล้วก็ต้องมีผล จึงควรทำความเข้าใจเรื่องบุญบาปว่า คืออะไรด้วย

ทั้งบุญและบาปก็มีเหตุและผลของมัน เหตุของบุญก็คือการทำดี ผลของบุญก็คือความสุข ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญ ก็คือ ความสะอาดผ่องใสของจิต

แต่เหตุของบาปก็คือการทำชั่ว ผลของบาปก็คือความทุกข์ ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบาปก็คือความเศร้าหมอง สกปรกของจิต

บางคนมองกรรมดีกรรมชั่วเฉพาะแต่ผลของมัน คือมองแค่ความสุขหรือความทุกข์เพียงฝ่ายเดียว แต่ไม่ได้มองเหตุของมัน หรือมองเฉพาะแต่เหตุของมัน คือ การทำดีหรือทำชั่วเพียงฝ่ายเดียว ไม่มองผลของมัน

หรือบางคนมองเฉพาะแต่เหตุกับผลของกรรม แต่ไม่ได้มองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญหรือบาป จึงทำให้เห็นไม่ตลอดสาย ฉะนั้น จึงต้องดูให้ตลอดสาย จึงจะเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมได้ชัด เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเหตุผล หาก ปราศจากเหตุผลก็ไม่ใช่พระพุทธศาสนา

แท้ที่จริง ถ้าจะมองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำดีทำชั่วแล้ว คนทำดีและคนทำชั่วย่อมได้รับผลทันทีที่ทำกรรมนั้น ๆ คือ จิตใจของคนที่ทำดีย่อมประเสริฐขึ้น ในทันทีที่ทำดี ส่วนคนทำชั่วก็มีจิตใจต่ำลงในทันทีที่ทำชั่วนั้น

แม้คนบางคนจะทำชั่วด้วยความร่าเริงยินดี แต่จิตใจที่แท้จริงของเขานั้น

เศร้าหมอง ต่ำทราม ลดคุณภาพลง ส่วนคนทำดีบางคน แม้จะมองดูว่าลำบาก เหนื่อยยาก แต่จิตใจของเขาก็สะอาดและสูงขึ้น ย่อมส่งผลเป็นความสุขความเจริญอย่างแน่นอน

ฉะนั้น การเข้าใจกฎแห่งกรรม จำจะต้องพิจารณารอบคอบด้วย จึงจะสามารถเข้าใจได้ชัด"

๗. ถาม "ทำไม กรรมชั่วจึงไม่ให้ผลทันตาเห็น คนจะได้เลิกทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดี?."

ตอบ "เพราะเป็นธรรมชาติในกฎแห่งกรรมอย่างนั้นเอง เนื่องจากกรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้ แต่กรรมบางอย่างให้ผลในชาติหน้า หรือชาติต่อไป เช่นเดียวกับการปลูกพืชและต้นไม้ คือ พืชบางอย่างให้ผลภายในระยะเวลาเพียง ๓ - ๔ เดือน เช่น ข้าวและถั่ว เป็นต้น

แต่พืชบางอย่างให้ผลนานกว่านั้น เช่น อ้อยและสับปะรด เป็นต้น ต้นไม้บางอย่างกว่าจะให้ผลต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๕ ปีขึ้นไป เช่น มะม่วงและมะพร้าว เป็นต้น แต่บางอย่างต้องใช้เวลานานกว่านั้นจึงจะให้ผล เช่น ตาลและไม้สัก เป็นต้น

เราจึงไม่อาจจะเร่งผลของกรรมบางอย่างที่ยังไม่ถึงเวลาเผล็ดผลได้เลย"

สรุปความ

เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุผลและหลักฐานที่แสดงมาทั้งหมดนี้ จึงขอยืนยันตาม

หลักพระพุทธศาสนา และข้อพิสูจน์ว่า กรรมดีกรรมชั่วมีจริง คนเราตายแล้วต้องเกิด ถ้าผู้นั้นยังมีกิเลสอยู่ และถ้าผู้ใดหมดกิเลสแล้ว เป็นพระอรหันต์ก็ไม่ต้องเกิดอีก แต่ได้เข้าสู่พระนิพพานอันเป็นที่สุดทุกข์ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก

ส่วนผู้ที่ยังมีกิเลส ที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏอันไม่มีที่สิ้นสุดนั้น เมื่อตายจากชาติปัจจุบันแล้ว จะไปเกิดเป็นอะไร และอยู่ที่ใดนั้น ข้อนี้ย่อมขึ้นอยู่กับแรงเหวี่ยงของกรรมดีและกรรมชั่วที่เขาทำไว้ ซึ่งจะส่งเขาไปเกิดในภพชาตินั้น ๆ

เรื่องกฎแห่งกรรมและตายแล้วเกิดใหม่นี้เป็นกฎธรรมชาติ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และความไม่เชื่อของคนเรา เช่น ไฟเป็นของร้อน หรือดวงดาวในจักรวาลอื่น ๆ มีอยู่จริง ใครจะรู้เห็นหรือไม่ก็ตาม

สิ่งเหล่านี้ก็ยังอยู่เหมือนเดิมตามธรรมชาติของมัน ไม่ได้หายไปเพราะความไม่เชื่อ และไม่ได้ปรากฏมีขึ้นเพราะความเชื่อของคนเรา แม้คนเราเมื่อตายจะไม่อยากเกิดก็ต้องเกิดอยู่นั่นเองถ้ายังมีกิเลสอยู่ เหมือนอย่างคนที่ไม่อยากตาย แต่ก็ต้องตายในที่สุด เพราะความตายเป็นกฎธรรมชาติ

แต่อย่างไรก็ตาม คนที่เชื่อว่า "ตายแล้วเกิดจริง บาปบุญมีจริง นรกสวรรค์มีอยู่จริง คนทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วจริง" ย่อมดีกว่าหรือย่อมได้รับประโยชน์กว่าคนที่ไม่เชื่อเป็นอันมาก สวรรค์และนรกนั้นมีจริงแน่ เมื่อเชื่อว่าสวรรค์นรกมีจริง คนเราก็ไม่ทำชั่ว ทำแต่ความดี ก็ย่อมไปเกิดในที่ดี ไม่ตกนรกแน่

ถ้าสมมติว่าสวรรค์และนรกไม่มีจริง คนที่ทำแต่ความดีก็มีความสุขในปัจจุบัน ไม่ต้องเดือดร้อน แต่คนที่ไม่เชื่อ แล้วไม่ยอมทำดี แต่กลับทำชั่ว ย่อมีแต่ขาดทุน คือเดือดร้อนในปัจจุบัน

เมื่อนรกและสวรรค์มีจริง คนที่ทำชั่วตายไปก็ตกนรก ไม่มีโอกาสขึ้นสวรรค์ได้ ในชาตินี้ก็ขาดทุน ชาติหน้าก็ขาดทุน เพราะทำชั่วไม่ยอมทำดี ย่อมมีความทุกข์ความเดือดร้อน ส่วนคนที่เชื่อแล้วทำดีนั้นย่อมมีแต่ทางได้ทั้งขึ้นทั้งล่อง ทั้งในชาตินี้และชาติ

หน้า

ยิ่งเราผู้นับถือพระพุทธศาสนา ยึดมั่นในพระพุทธเจ้าด้วยแล้ว แม้เรายังพิสูจน์ไม่ได้ หรือยังไม่เห็นประจักษ์ด้วยตัวเอง ก็ควรเชื่อพระพุทธเจ้าไว้ก่อน เหมือนคนทั่วไปที่ยังไม่เห็นเชื้อโรคด้วยตนเอง ก็จงเชื่อหมอไว้ก่อน มันดีกว่าไม่เชื่อ

เพราะว่าการที่จะให้คนเรารู้เห็นหมดทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้และในจักรวาลอื่น ๆ นั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้ บางอย่างซึ่งสุดความสามารถ ของเราก็ต้องเชื่อท่านผู้รู้ไว้ก่อน และเมื่อเราเชื่ออย่างมีเหตุผล ตั้งอยู่บนรากฐานของปัญญาแล้ว แม้จะไม่เห็นประจักษ์ด้วยตา

หรือไม่สามารถสัมผัสรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า แต่เมื่อได้ปฏิบัติกรรมฐาน ฝึกอบรมจิตของเราแล้ว หรือค้นคว้าเหตุผล ด้วยการใช้ปัญญาใคร่ครวญ หรือได้ประสบพบเห็นด้วยตนเองแล้ว ในที่สุด สิ่งเหล่านี้ สภาพเหล่านี้ จะปรากฏแก่เราชัดขึ้น เพราะพระธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ดีแล้วนั้น ย่อมพิสูจน์ด้วยเหตุผลและด้วยการปฏิบัติ.

คัดลอกจาก: กฎแห่งกรรม
พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ)

ดร.ราชินทร์ จันทร์สิงหกุล
(พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน)

ตอบ "สิ่งที่เป็นเครื่องวัดผลของกรรมว่า มีมากหรือน้อย มี ๓ อย่าง คือ

๑. วัตถุ

๒. ประโยค

๓. เจตนา

วัตถุ หมายถึง คน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องที่เป็นตัวกรรม เช่น

ถ้าฆ่าคนหรือสัตว์ดิรัจฉาน คนหรือสัตว์ที่เราฆ่านั้นจัดเป็นวัตถุของปาณาติบาต ผู้ที่เราฆ่านั้นเป็นผู้ที่มีคุณมากหรือเป็นผู้มีคุณน้อย เป็นสัตว์ใหญ่หรือเป็นสัตว์เล็ก ถ้าฆ่าผู้มีคุณความดีมาก พ่อแม่ หรือ พระสงฆ์ บาปก็มาก แต่ฆ่าผู้มีคุณความดีน้อย เช่น โจร บาปก็น้อย ถ้าฆ่าสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง วัว ควาย บาปก็มาก แต่ถ้าฆ่ามดหรือยุง บาปก็น้อย

ในการลักของเขา ถ้าของใหญ่หรือของน้อยแต่มีค่ามาก บาปก็มาก แต่ถ้าของที่ลักนั้น เป็นของน้อย หรือมีค่าน้อย บาปก็น้อย

ในการประพฤติผิดในกาม ถ้าประพฤติผิดในท่านผู้มีคุณความดีมาก มีคุณธรรม เช่น พระภิกษุสามเณร บาปก็มาก ถ้าประพฤติผิดในท่านผู้มีคุณความดีน้อย หรือคนชั่ว บาปก็น้อย

ในการพูดเท็จ ถ้าเรื่องที่พูดสำคัญ เกิดความเสียหายมาก หักลาญประโยชน์คนอื่นมาก บาปก็มาก ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่สำคัญ หรือพูดเพื่อสนุก หัวเราะเล่น บาปก็น้อย

ในการเสพของมึนเมา ถ้าของที่เสพนั้นมีฤทธิ์มาก ร้ายแรง ทำให้มึนเมาหลงใหล ไร้สติได้มาก บาปก็มาก แต่ถ้ามึนเมานิดหน่อย ทำลายสติสัมปชัญญะน้อย บาปก็น้อย

ประโยค หมายถึง **ความพยายาม** คือการกระทำทางกาย หรือทางวาจา ถ้าทำด้วยความพยายามมาก เช่น ต้องติดตามกระทำกรรมนั้นเป็นวัน เป็นเดือน หรือเป็นปี บาปก็มาก ถ้าทำด้วยความพยายามน้อย เช่น ตบยุงแป๊ะเดียว ไม่ต้องลงทุนลงแรงมาก

บาปก็น้อย

เจตนา หมายถึง **ความจงใจ หรือตัวเจตนา** เพราะการทำกรรมไม่ว่าเป็นการกระทำกุศลกรรมหรือทำอกุศลกรรม ที่จะจัดเป็นกรรมส่งผลให้แก่ผู้ทำได้ จะต้องทำด้วยเจตนาหรือความจงใจ

เช่น ถ้าฆ่าสัตว์ด้วยไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นบาป หรือทำบุญด้วยไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นบุญ พระพุทธเจ้าจึงตรัสกฎแห่งกรรมในข้อนี้ไว้ว่า "เจตนาหํ ภิกฺขเว กมฺมํ วทามิ แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำที่มีเจตนาว่าเป็นกรรม"

ดังนั้น เมื่อพูดในด้านเจตนากันแล้ว ถ้ากระทำกรรมด้วยเจตนาที่รุนแรง คือทำด้วยโลภะ โทสะ หรือโมหะกล้า บาปก็มาก ถ้าทำด้วยเจตนาที่เบาบาง คือทำด้วยโลภ โกรธ หลงน้อย บาปก็น้อย

ฉะนั้น การจะตัดสินใจว่า การทำกรรมมีบาปน้อยหรือมาก ก็ขึ้นอยู่กับตัวประกอบทั้ง ๓ ประการดังกล่าวมา แม้ในการทำความดี คือทำกุศลกรรมหรือทำบุญ ก็มีนัยตรงกันข้ามกับการทำบาป จึงไม่จำเป็นต้องชี้แจงอีก"

๑๑. **ถาม** "ทำไม คนชั่วบางคนจึงร่ำรวยและเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิตและการงานมากกว่าคนทำดี?"

ตอบ "เพราะเขาเคยทำความดีไว้มากในอดีตที่ผ่านมา ทั้งในชาตินี้และชาติที่ล่วงมาแล้ว ไม่ใช่เขาทำแต่กรรมชั่วเพียงอย่างเดียว เช่น คนทำชั่วบางคน ขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ รู้จักบริหารงาน รู้จักบริโภคใช้สอยสมบัติ และเลี้ยงพ่อแม่ของตนเป็นต้น

แม้เขายังทำกรรมชั่วบางอย่างอยู่ เช่น โกงกิน ฉ้อราษฎร์บังหลวง และข้อที่สำคัญที่สุดคือกรรมชั่วของเขายังไม่ถึงเวลาให้ผล แต่กรรมดีที่เขาเคยทำไว้ก่อนหรือกำลังกระทำอยู่ กำลังให้ผลอยู่ ส่วนคนดีบางคนที่ยังต้องทุกข์ยากลำบากอยู่ทั้ง ๆ ที่ทำดี ก็

เพราะเขาไม่ได้ทำกรรมดีแต่เพียงอย่างเดียว แต่ทำกรรมชั่วด้วย

เช่น ตกอยู่ในอบายมุข ชอบเล่นการพนัน เกียจคร้านทำการงาน ไม่รู้จักรักษาทรัพย์ ไม่รู้จักใช้จ่าย และไม่ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต และที่สำคัญที่สุดคือกรรมดีที่เขาทำไว้ยังไม่ทันให้ผล แต่กรรมชั่วที่เขาทำไว้ในอดีตหรือในปัจจุบันกำลังให้ผลอยู่

ดังนั้น จึงทำให้เราพบว่า มีคนชั่วบางคนร่ำรวย และรุ่งเรืองกว่าคนทำดีบางคน

แต่เมื่อใดกรรมชั่วหรือกรรมดีที่เขาทำไว้ให้ผลแล้ว เขาจะต้องเห็นประจักษ์ด้วยตนเองอย่างแน่นอน เหมือนที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในคัมภีร์ธรรมบทว่า

"แม้คนชั่วเห็นกรรมชั่วว่าดี ตลอดเวลาที่กรรมชั่วยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดกรรมชั่วให้ผล เมื่อนั้นเขาย่อมเห็นกรรมชั่วนั้นว่าชั่วจริง ๆ

แม้คนดีเห็นกรรมดีว่าไม่ดี ตลอดเวลาที่กรรมดียังไม่ให้ผล แม้เมื่อใดกรรมดีให้ผล เขาย่อมเห็นกรรมดีว่าดีจริง ๆ"

๑๒. ถาม "ถ้าตายแล้วเกิด ทำไม คนเราจึงระลึกชาติไม่ได้?"

ตอบ "เพราะภพชาติปกปิดไว้ และเพราะการกระทำอื่น ๆ เป็นอันมากทับถมกันอยู่ในจิตใจปัจจุบัน แม้กระนั้น ก็ยังปรากฏว่า มีคนบางคนระลึกชาติได้ ซึ่งมีอยู่ทั่วโลกแม้ในสมัยปัจจุบัน

ไม่จำเป็นต้องพูดถึงเรื่องในชาติก่อน ซึ่งล่วงมานานแล้วเลยที่เราระลึกไม่ได้ แม้แต่เรื่องในชาตินี้เป็นจำนวนมากเราก็ลืม นึกไม่ได้ ไม่ต้องพูดถึงอื่นไกล เมื่อเช้าวันนี้เรากินข้าวมากี่คำ เราก็จำไม่ได้เสียแล้ว และไม่ตั้งใจจำด้วย จึงไม่จำเป็นต้องพูดถึงเรื่องในชาติก่อน"

๑๓. ถาม "คนที่ระลึกชาติได้ ต้องได้ฌานหรือเปล่า"

ตอบ "ไม่เสมอไป เพราะเท่าที่ปรากฏหลักฐานในปัจจุบัน คนที่ระลึกชาติได้โดยทั่วไปอยู่ในวัยเด็ก ล้วนแต่เป็นคนธรรมดาซึ่งไม่ได้ฌานสมาบัติอันใดทั้งสิ้น"

๑๔. ถาม "ทำชั่วแล้ว จะทำดีล้างชั่วได้หรือไม่?"

ตอบ "ไม่ได้, แม้จะทำพิธีล้างบาปก็ไม่ได้ เพราะทำกรรมอันใดไว้ จะต้องได้รับกรรมนั้น แต่กรรมชั่วจะเบาบางลงได้ หรือ อ่อนกำลังลงได้ ถ้าเราทำกรรมดีเข้ามาก ๆ เปรียบเหมือนน้ำละลายความเค็มของเกลือให้เจือจาง"

๑๕. ถาม "ทำบุญแล้วอธิษฐาน กับทำบุญแล้วไม่อธิษฐาน อย่างไหนจะได้ผลดีกว่ากัน?"

ตอบ "ถ้าเราทำบุญแล้ว หวังจะให้บุญนั้นส่งผลให้ตามที่ตนมุ่งหมายไว้ ทำบุญแล้วอธิษฐานดีกว่า เพราะบุญนั้นจะให้เราสำเร็จเป้าหมายโดยเร็วไว แต่ถ้าเราทำบุญหรือความดีแล้วไม่ได้หวังผลอะไร นอกจากเห็นว่ามันเป็นความดีแล้วก็ทำ ก็ไม่จำเป็นต้องอธิษฐาน บุญที่เราทำไว้นั้น จะจัดคิวให้ผลของมันเอง"

แต่การทำบุญแล้วอธิษฐานนั้นได้ผลตามเป้าหมายดีกว่า เหมือนนักศึกษาสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในเมืองไทยเราในปัจจุบัน เลือกวิชาที่ตนต้องการอันดับหนึ่ง อันดับสอง อันดับสาม... เอาไว้เมื่อสอบได้ ทางคณะกรรมการก็จัดให้เข้าเรียนตามสาขาวิชาที่เรามีสิทธิเข้าเรียนและเลือกไว้

แต่ถ้าหากว่า ในการสอบไม่มีกำหนดให้เลือกวิชาใดไว้ก็แล้วแต่กรรมการจะจัดให้เข้าเรียนตามความเหมาะสม ซึ่งบางทีก็อาจจะไม่ตรงตามวิชาที่เราต้องการก็ได้

อีกอย่างหนึ่ง การทำบุญแล้วอธิษฐาน ทำให้เรามุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีมาทุกภพทุกชาติ ก็ทรงอธิษฐานเพื่อสำเร็จสัมมา

สัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า ถ้าหากพระองค์ทรงบำเพ็ญบารมีแล้ว ไม่ทรงอธิษฐานเพื่อสัมมาสัมโพธิญาณ

พระองค์ก็ไม่มีทางที่จะสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าได้ แม้จะบำเพ็ญความดีมามากก็ตาม ต้องยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏนั่นเอง เหมือนคนที่ไม่ได้ตั้งใจจะไปเชียงใหม่ แม้จะเดินทางทุกวันก็ไม่อาจจะถึงเชียงใหม่ได้ เพราะเขาไม่ได้มุ่งจะไปเชียงใหม่

แต่อย่างไรก็ตาม ในการทำบุญแล้วอธิษฐานนั้น ก็ควรอธิษฐานในขอบเขตที่เป็นไปได้ จึงจะได้รับผลตามที่ตนมุ่งหมายไว้ แต่ถ้าทำเหตุไม่สมกับผล หรือไม่สร้างเหตุแห่งการทำดีคือบุญเลย แต่ต้องการผลเกินกว่าเหตุ หรืออธิษฐานพร่ำเพรื่อมากเกินไป (แบบค้ากำไรเกินควร)

ก็จะไม่ได้รับผลที่ต้องการ การที่จะได้รับผลของบุญตามที่ได้อธิษฐานนั้น ก็ต่อเมื่อแรงบุญหรือพลังบุญที่ทำไว้เพียงพอ

ฉะนั้น พุทธศาสนิกชนจึงควรอธิษฐานเฉพาะเรื่องที่สำคัญและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรอธิษฐานพร่ำเพรื่อไปเสียทุกเรื่อง มิฉะนั้นแล้วจะไม่ได้ผลในเรื่องที่หวังผลเกินกว่าเหตุ และจะเข้าลักษณะอ้อนวอน เหมือนอย่างศาสนาประเภทเทวนิยม ที่ถือพระเจ้าสร้างโลกทั้งหลายไปเสีย"

พระเทพวิสุทธิกวี

(พิจิตร ฐิตวณฺโณ)

คลายสงสัย

ในเรื่องกฎแห่งกรรม และการเวียนว่ายตายเกิดนี้ มักจะมีผู้สงสัยในประเด็นต่าง ๆ ของการเกิดใหม่ และกฎแห่งกรรมรวมทั้งสงสัยในเรื่องบุญบาป และเรื่องนรกสวรรค์ จึงมักได้ยินคำถามหรือข้อสงสัย เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้อยู่บ่อย ๆ

ฉะนั้น เพื่อจะให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจชัดยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้คลายสงสัยในเรื่องเหล่านี้ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีผู้ถามหรือมีความสงสัยมาแสดงไว้ในที่นี้ พร้อมทั้งคำตอบของผู้เขียนดังต่อไปนี้

๑. ถาม "ถ้าคนเราตายแล้วเกิดจริง เมื่อตายไปเท่าใดก็ควรเกิดเท่านั้น แต่ทำไม ในปัจจุบัน จึงเกิดมากกว่าแต่ก่อนมาก วิญญาณมาจากไหน?"

ตอบ "ตามหลักพระพุทธศาสนา ถือว่า วิญญาณมีมาก และมีมากอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังพระบาลีว่า "**อนนฺตํ วิญฺญาณํ-** วิญญาณไม่มีที่สิ้นสุด" วิญญาณดวงหนึ่งก็คือชีวิตหนึ่ง วิญญาณนี้ก็คือจิตนั่นเอง และจิตนี้เป็นตัวไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ตามพลังแห่งกรรมดีและกรรมชั่วที่ผู้นั้นทำไว้

จิตหรือวิญญาณนี้ หรือจะเรียกว่าชีวิตก็ได้ ไม่ใช่มีอยู่ในโลกมนุษย์เท่านั้น แต่ยังมีอยู่ในโลกหรือในภพภูมิอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน วิญญาณเหล่านี้มีการถ่ายเท เคลื่อนย้ายจากโลกหนึ่งไปยังอีกโลกหนึ่ง หรือจากภูมิหนึ่งไปยังอีกภูมิหนึ่ง ตามพลังแห่งกรรมของสัตว์โลกนั้น ๆ

ฉะนั้น วิญญาณจากโลกนี้จึงไปเกิดในโลกอื่นได้ และในทำนองเดียวกัน วิญญาณหรือชีวะจากโลกอื่นก็มาเกิดในโลกนี้ได้เช่นกัน

แม้วิญญาณในโลกนี้ ก็มีการถ่ายเทเคลื่อนย้ายอยู่มาก และมีอยู่ตลอดทุกวินาทีก็ว่าได้ เช่นคนตายไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน หรือสัตว์เดรัจฉานตายไปเกิดเป็นคน และสัตว์เดรัจฉานในโลกมนุษย์ ก็มีมากหลายแสนชนิด

แม้แต่ปลา แมลง และมด ก็มีมากชนิดจนแทบนับไม่ถ้วน สัตว์เหล่านี้เมื่อตายแล้ว บางตัวก็มาเกิดเป็นคน ไม่ต้องดูอื่นไกล ในวันหนึ่ง ๆ มีปลาที่ขึ้นสู่ท่าเรือในเมืองท่าใหญ่ ๆ ของโลก แต่ละวันก็นับเป็นแสน ๆ ตันแล้ว วิญญาณของปลาเหล่านี้ ก็มีโอกาสที่จะเกิดเป็นมนุษย์ได้ ฉะนั้น

มนุษย์จึงอาจเพิ่มขึ้นอีกเท่าไรก็ได้ หากมีตัวกรรมที่ดลบันดาลให้เขามาเกิดได้ ไม่จำเป็นต้องพูดถึงวิญญาณที่มาจากโลกอื่น แม้แต่วิญญาณที่มีอยู่ในโลกนี้ก็นับไม่ถ้วนเสียแล้ว"

๒. ถาม "คนที่ตายแล้ว จะต้องมาเกิดเป็นคนตลอดไป หรือว่าไปเกิดเป็นสัตว์โลกอย่างอื่นก็ได้?"

ตอบ "คนที่ตายแล้ว ถ้ายังมีกิเลสอยู่ก็ต้องเกิดอีก ตามกรรมที่เขาทำไว้ และสามารถไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ได้ทั้ง ๓๑ ภูมิ หาใช่เกิดเป็นคนตามเดิมอย่างเดียวไม่"

๓. ถาม คนที่เกิดเป็นหญิงหรือชาย จะเกิดเป็นหญิงหรือชายทุกชาติหรือไม่ ถ้าหญิงอยากเกิดเป็นชาย หรือชายอยากเกิดเป็นหญิง จะทำได้หรือไม่? "

ตอบ "ตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้ชายอาจเกิดเป็นหญิง หรือหญิงอาจเกิดเป็นชายได้ ข้อนี้ขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรมและความปรารถนาของแต่ละคน ถ้าหญิงต้องการเกิดเป็นชาย ก็ทำบุญเพิ่มเข้าไว้ แล้วอธิษฐานขอเกิดเป็นชาย ก็สามารถเกิดเป็นชายได้ในชาติต่อไป

หรือชายต้องการเกิดเป็นหญิง ก็ทำบุญเข้าไว้ แล้วอธิษฐานขอเกิดเป็นหญิง ก็สามารถเกิดเป็นหญิงได้เช่นกัน หรือชายบางคนที่ประพฤติผิดในกามก็อาจเกิดเป็นหญิงได้ในชาติต่อไป เช่นพระอานนทเถระ ปรากฏว่าท่านเคยเกิดเป็นหญิงติดต่อกันถึ ๕๐๐ ชาติ เพราะประพฤติผิดในกาม

แต่ก็มีสามีภรรยาบางคู่ หรือจำนวนไม่น้อย ทำบุญแล้วตั้งความปรารถนาให้เกิดมาเป็นคู่ครองกันทุกภพทุกชาติ ถ้าความปรารถนาของเขาสมประสงค์ สามีก็ต้องเกิดเป็นชายฝ่ายภรรยาก็ต้องเกิดเป็นหญิงอย่างแน่นอน"

๔. ถาม "นักวัตถุนิยมกล่าวว่า จิตไม่มี เพราะไม่มีตัวตนที่จะมองเห็นได้ สมองต่างหาก เป็นตัวสั่งงาน ไม่ใช่จิต ในฐานะที่ท่านเป็นพุทธศาสนิกชน ท่านจะอธิบายเขาอย่างไรในข้อนี้ ?"

ตอบ "ถ้าอย่างนั้น ปัญญา ความรู้ก็ไม่มีละซิ เพราะไม่อาจจะมองเห็นได้ก็ตาม แท้ที่จริงจิตเป็นนามธรรมเช่นเดียวกับปัญญาและมีอยู่จริง แม้ไม่สามารถจะมองเห็นได้ แท้ที่จริงตัวตนนั้น จะหาว่าสิ่งเหล่านั้นไม่มีไม่ได้

เพราะสิ่งในโลกทั้งหมด เมื่อกล่าวโดยย่อก็มีเพียง ๒ อย่างเท่านั้น คือ **นามกับรูป** รูปนั้นเราสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่วนนามเราไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า

แต่ก็สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทที่หก คือ ใจ เช่น ความสุข ความจำ และความทุกข์ แม้ไม่มีตัวตนที่จะมองเห็นได้ แต่ก็สามารถรับรู้ได้ด้วยใจ

การที่จะพูดว่า สมองเป็นผู้สั่งงานนั้น ถูกแล้ว หากแต่สั่งงานตามคำสั่งของจิต เช่นเดียวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือสมองกล ถ้ามนุษย์ไม่ป้อนข้อมูล ลงไปให้มันก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะไร้วิญญาณ และสมองก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของร่างกาย จึงไม่ใช่จิต

กายทั้งหมดรวมทั้งสมองเป็นวัตถุ ไม่ใช่นาม และทำความคำสั่งของจิตอันเป็นนาม คือ ผู้รับใช้จิตนั่นเอง ดังคำพังเพยของไทยที่ว่า "ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว"

แท้จริง จิตกับสมองไม่เหมือนกัน สมองเป็นส่วนหนึ่งของกายแต่เป็นเครื่องมือของจิต บางคนอาจจะค้านว่า "ถ้าไม่มีสมองสั่งงาน เช่น สมองพิการ หรือ

ได้รับความกระทบกระเทือนจนสั่งงานไม่ได้ จิตก็ไม่มีอำนาจที่จะบังคับกายได้เลย จึงแสดงให้เห็นว่า สมองต่างหากเป็นตัวสั่งงาน ไม่ใช่จิต"

ข้อนี้ขอตอบว่า "ก็เมื่อสมองอันเป็นเครื่องมือในการสั่งงานของจิตพิการเสียแล้ว จิตก็ขาดเครื่องมือในการสั่งงาน จึงไม่อาจบังคับกายได้ เพราะขาดเครื่องมือ ถ้าจะเปรียบให้เห็นง่าย ๆ ก็คือ

กายอันประกอบด้วยประสาทรับรู้ต่าง ๆ เปรียบเหมือนสายโทรศัพท์ ที่ต่อจากชุมสายโทรศัพท์ไปตามบ้านเรือน หรือสถานที่ต่าง ๆ สมองเปรียบเหมือนชุมสายโทรศัพท์กลาง จิตเปรียบเหมือนพนักงานคุมสายโทรศัพท์กลาง ถ้าหากชุมสายโทรศัพท์เสียใช้การไม่ได้แล้ว

ข้อนี้ฉันใด มนุษย์เราก็เหมือนกัน แม้ร่างกายส่วนอื่นไม่พิการ แต่ถ้าสมองพิการเสียแล้ว จิตก็สั่งงานไม่ได้ เพราะขาดเครื่องมือในการสั่งงาน"

อีกอย่างหนึ่ง ร่างกายนี้เปรียบเหมือนตัวรถ สมองเปรียบเหมือนเครื่องยนต์ จิตเปรียบเหมือนคนขับ ตามปกติรถยนต์ ถ้าตัวรถยังดี เครื่องยนต์ไม่บกพร่อง และคนขับก็ชำนาญ ก็ย่อมนำรถไปสู่ที่หมายตามปรารถนาและปลอดภัย

แต่ถ้าหากว่า ตัวรถดี แต่เครื่องเสียใช้การไม่ได้ หรือตัวรถก็ดีอยู่ เครื่องยนต์ก็ไม่เสีย แต่ไม่มีคนขับ รถนั้นก็เหมือนกับรถตาย เคลื่อนไหวไม่ได้ หรือตัวรถยังดีเครื่องยนต์ก็ไม่เสีย แต่คนขับขี้เมา หรือขับด้วยความประมาท ก็อาจจะพารถไปชนคนชนต้นไม้ หรือสิ่งต่าง ๆ ได้ หรือพลิกคว่ำ ตกถนน เป็นต้น

ย่อมก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเอง บุคคลอื่น และทรัพย์สิน ได้เป็นอันมากดังที่ปรากฏอยู่ทั่วโลกในปัจจุบัน ข้อนี้ฉันใด มนุษย์เราก็เหมือนกัน ถ้ามีร่างกาย สมองและจิตใจครบบริบูรณ์ดี ก็ย่อมนำชีวิตไปสู่ความสงบสุขได้ รวมทั้งช่วยคนอื่นให้มีความสงบสุขได้ด้วย

ถ้ามีแต่ร่างกายกับสมอง แต่ไม่มีจิตเป็นผู้สั่ง คนนั้นก็เหมือนคนนอนหลับ หรือเหมือนคนตาย หรือมีร่างกายบริบูรณ์ แต่สมองพิการ แม้จะมีจิตเป็นผู้สั่งงาน ก็สั่งไม่ได้ เพราะเครื่องมือคือสมองใช้การไม่ได้ หรือร่างกายและสมองบริบูรณ์ดีไม่บกพร่อง แต่จิตพิการ

สุขภาพจิตไม่บริบูรณ์ เช่นเป็นคนวิกลจริตหรือเป็นโรคจิต หรือเป็นคนโลภจัด โกรธจัด หลงจัด เป็นต้น ก็ย่อมนำความพินาศความทุกข์เดือดร้อนมาให้แก่ตนเองและสังคมได้มาก"

๕. ถาม "ถ้าจิตมีจริงแล้ว ทำไมไม่อาจมองเห็นได้ หรือไม่อาจจับต้องได้ด้วยเครื่องมือใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ ?"

ตอบ "จิตเป็นนาม ไม่ใช่รูป จึงไม่อาจมองเห็นได้ เพราะไม่มีรูปร่าง ไม่มีกลิ่น ไม่มีสี ไม่มีเสียง และไม่กินที่อยู่ จึงไม่อาจจะจับได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ แต่เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง ซึ่งสามารถรู้ได้สังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา

เช่น เมื่อดีใจ เสียใจ มีความโกรธ ความโลภ หรือ มีความสุข เพราะแสดงออกทางกายให้ปรากฏเช่นเดียวกับความรู้ แม้ไม่มีตัวตน ก็เป็นของที่มีอยู่จริง เพราะแสดงออกมาให้ปรากฏว่ามีหรือไม่มี มีน้อยหรือมีมาก โดยเฉพาะตัวเราเองย่อมรู้ชัดด้วยตนเอง

เพราะจิตเป็นตัวทำหน้าที่จำ คิดนึก สั่งงาน เก็บกรรมและกิเลสเอาไว้ และท่านผู้มีความสามารถบางคนใช้พลังจิตหรืออำนาจจิตที่มหัศจรรย์ออกมาให้ปรากฏ เช่นดักใจรู้ใจคนอื่น เป็นต้น"

ถาม "ถ้ากรรมดีและกรรมชั่วมีจริง ทำไม บางคนทำชั่วกลับได้ดี แต่บางคนทำดี กลับได้ชั่ว ?"

ตอบ "ปัญหาข้อนี้มีผู้ชอบถามและสงสัยกันมาก จะต้องใช้หน้ากระดาษตอบยาวหน่อย เพราะมีประเด็นที่จะต้องพูดกันหลายแง่หลายมุม

กรรมดีกรรมชั่วมีจริงแน่นอน เพราะกรรมหมายถึงการกระทำ ถ้าทำดีก็จัดเป็นกรรมดี เรียกว่ากุศลกรรม หรือบุญกรรม ถ้าทำชั่วก็เป็นกรรมชั่ว เรียกว่าอกุศลกรรม หรือบาปกรรม ผลของกรรมดีและกรรมชั่ว ก็มีจริง คือ ใครทำดีก็ย่อมได้ดี ใครทำชั่วก็ย่อมได้ชั่ว เห็นกันอยู่เป็นจำนวนมาก

แม้ในปัจจุบัน เป็นเพียงแต่ว่า กรรมนั้นจะให้ผลเร็วหรือช้าเท่านั้น ในการพิสูจน์ผลของกรรมจะต้องใช้กาลเวลาด้วย เพราะกรรมบางอย่างให้ผลเร็ว กรรมบางอย่างให้ผลช้า กรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้

กรรมบางอย่างให้ผลในชาติต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวกันว่า **"กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ผลของกรรม"**

การทำกรรมเหมือนการปลูกพืช คือ บุคคลหว่านพืชชนิดใดชนิดหนึ่งลงไป ก็ย่อมได้รับผลของพืชชนิดนั้น เช่นปลูกถั่วไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นถั่ว จะเป็นข้าวหรือเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ปลูกอ้อยไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นอ้อย จะเป็นข้าวโพดหรืออย่างอื่นไปไม่ได้

กรรมก็เช่นเดียวกัน เมื่อทำกรรมใดไว้ จะดีหรือชั่วก็ตาม จะต้องได้รับผลของกรรมนั้น คือทำดีต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว เป็นเพียงแต่ว่าต้องใช้เวลาสำหรับกรรมบางอย่าง เพราะกรรมบางอย่างให้ผลช้า

เช่น การศึกษาเล่าเรียน กว่าจะเรียนจบต้องใช้เวลาหลายปี จบแล้วก็ต้องหางานทำอีก เมื่อมีงานทำแล้วจึงได้เงินมาใช้ อันเป็นผลส่วนหนึ่งของการเรียน แต่กรรมบางอย่างเห็นผลเร็ว เช่นหุงข้าวในวันนี้ ก็ได้รับผลในเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมงในวันนี้

แต่คนบางคน ทำชั่วแล้วยังมีความสุขความเจริญดีอยู่ ยังไม่ได้รับผลของ

กรรมชั่วที่ทำไว้ หรือคนทำดีบางคนยังต้องได้รับทุกข์ทรมานเดือดร้อนอยู่ ยังไม่ได้รับผลกรรมดีที่ทำไว้ จึงมีคนไม่น้อยเข้าใจผิดไปว่า "ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว"

ทั้งนี้ก็เพราะความซับซ้อนในกฎแห่งกรรมนั่นเอง คือ การที่คนบางคนทำชั่วแล้วยังไม่ได้รับผลชั่ว ก็เพราะกรรมดีที่เขาทำไว้ยังให้ผลอยู่ แต่กรรมชั่วที่เขากำลังทำอยู่ยังไม่ถึงวาระให้ผล แต่เมื่อใดกรรมดีของเขาอ่อนพลังลงหรือหมดไป

กรรมชั่วที่เขาทำไว้จะต้องถึงวาระให้ผลอย่างแน่นอน หรือคนทำดี แต่ยังเดือดร้อนลำบากอยู่ และเมื่อใดกรรมชั่วของเขาอ่อนกำลังลง หรือหมดไป กรรมดีของเขามีพลังมากขึ้น เขาก็ย่อมได้รับผลอย่างแน่นอน

เพื่อความเข้าใจชัดในเรื่องนี้ จะขอยกตัวอย่างให้ดูสัก ๒ เรื่อง คือ **เรื่องนายแดงสำนึกผิด และเรื่องนายมีนักเลงการพนัน**

นายแดง ใจกล้า ฆ่าคนตายที่จังหวัดเชียงใหม่ แล้วหนีการจับกุมไปหลบซ่อนตัวที่จังหวัดสงขลา สำนึกในความผิดของตัวว่า ตนได้ทำความชั่วกรรมนั้นจะตามมาให้ผลในวันข้างหน้า เขาจึงตั้งใจทำดีเพื่อลบล้างกรรมชั่วของเขา คือเมื่อเขาไปอยู่ที่สงขลา ก็ตั้งใจทำมาหากินอยู่ที่นั่น

คนที่นั้นไม่มีใครรู้เบื้องหลังชีวิตของเขา เขาเข้าวัดทุกวันพระ ทำบุญฟังธรรม และรักษาศีลอุโบสถเป็นประจำ และตั้งใจทำงานโดยสุจริต

คนทางจังหวัดเชียงใหม่ ที่รู้พฤติกรรมชั่วของเขาในการฆ่าคนแล้วหนีไป จึงพูดกันว่า "ทำชั่วได้ชั่วมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป" เพราะนายแดงทำชั่วแล้ว ไม่เห็นได้รับผลชั่ว แต่ไปหลบตัวสบายอยู่ที่จังหวัดสงขลา

๑๐ ปีต่อมา ตำรวจสืบทราบว่า นายแดงหนีไปหลบซ่อนอยู่ที่จังหวัดสงขลา จึงตามไปจับกุมได้ในขณะที่นายแดงกำลังนั่งฟังธรรมอยู่บนศาลาการเปรียญอยู่ในวันหนึ่ง แล้วใส่กุญแจมือนำไปดำเนินคดีตามกฎหมาย ฝ่ายชาวบ้านทางสงขลาแถบนั้นไม่

รู้เรื่องเดิมมาก่อน

เห็นแต่นายแดงเป็นคนดี เป็นอุบาสก รักษาศีล ๘ ทุกวันพระ มาวัด ฟังธรรม ทำบุญอยู่เสมอจึงพูดกันว่า "คนดีแท้ ๆ ถูกใส่ความ ทำดีได้ดีมีที่ไหน ดูนายแดงเป็นตัวอย่าง ทำดีแท้ ๆ กลับได้ชั่ว" แต่ถ้าทั้งคนที่เชียงใหม่และที่สงขลา รู้ความจริงของนายแดงโดยตลอดแล้ว พวกเขาคงไม่เข้าใจผิดในเรื่องกฎแห่งกรรม

เรื่องที่สอง คือ นายมี ชอบใจ เป็นชาวจังหวัดสุพรรณบุรี มีนาและสวนอยู่หลายแปลง แต่เป็นคนขี้เกียจ ทั้งชอบเล่นการพนัน และมีลูกหลายคน เขาจึงยากจน และเป็นหนี้สินเขา ต่อมานายมี รู้สึกตัวว่า การที่ตนต้องลำบากเดือดร้อนยากจน ต้องเป็นหนี้สินเขา ก็เพราะตนขี้เกียจและชอบเล่นการพนัน จึงเลิกเล่นการพนัน

หันมาช่วยลูกเมียทำนา ทำสวนอย่างขยันขันแข็ง เพราะมีที่ทำมาหากินอยู่พร้อมแล้ว เมื่อเขาทำนาทำสวนในปีนั้น ทั้งข้าวในนาและพืชผลในสวนของเขากำลังงอกงามอุดมสมบูรณ์ แต่ยังไม่ทันได้เก็บเกี่ยว นายมีก็ยังยากจนและเป็นหนี้เขาอยู่เช่นเดิม และยังมีความเดือดร้อนเพิ่มขึ้นเสียอีก

เพราะต้องลงทุนลงแรงในการทำงานทั้ง ๆ ที่เขาและครอบครัวได้ทำทำมาหากินโดยความขยันหมั่นเพียรและสุจริต คนบางคนที่ไม่รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชีวิตเบื้องหลังของนายมี เห็นแต่นายมีขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน แต่ยังยากจนและเดือดร้อนอยู่

จึงพูดกันว่า "ไหนว่า คนทำดีได้ดี แต่ทำไมนายมีทำงานโดยสุจริต และขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน แต่ยังยากจนและเดือดร้อนอยู่"

ต่อมา เมื่อข้าวในนา และพืชผลในสวนของเขาเก็บเกี่ยวแล้ว และให้ผลดีมาก เขาก็มีกินมีใช้อย่างสบาย หมดหนี้สิน หลายปีเข้าเขาก็มีความร่ำรวยขึ้น เพราะความขยันหมั่นเพียร และเพราะรู้จักตั้งตัวประกอบอาชีพสุจริต

ต่อมา นายมีกลับคบเพื่อนเก่า ที่เป็นนักเลงการพนัน ซึ่งมาชวนเล่นการพนันอีก เขาจึงเลิกกิจการในนาและในสวน หันมาเล่นการพนันตามเดิมอีกเหมือนเมื่อก่อน แต่ก็ยังมีกินมีใช้อยู่ เพราะเงินทองที่เก็บไว้ตอนขยันหมั่นเพียรนั้นยังเหลืออยู่มาก

บางคนที่ไม่รู้จักประวัติเดิมของนายมี เห็นนายมีเล่นการพนันและไม่ยอมทำการงาน แต่ยังมีกินมีใช้อยู่สบาย จึงพูดว่า "ไหนว่า คนเราทำชั่วได้ชั่ว แต่นายมีขี้เกียจไม่ทำงาน และเล่นการพนัน กลับอยู่สบาย คนที่ขยันเสียอีกต้องเหนื่อยยากลำบากในการทำมาหากิน"

ทั้งนี้ก็เพราะว่า คนที่พูดเช่นนั้นไม่ทราบความจริงโดยตลอด การที่นายมียังมีกินมีใช้อยู่ก็เพราะกรรมดีครั้งก่อนของเขา คือความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน จึงมีเงินเก็บไว้ ทำให้เขาสบายดีอยู่ แต่ถ้าเขายังขี้เกียจอีก และยังไม่ยอมเลิกเป็นนักเลงการพนัน ในที่สุด เขาก็ต้องเดือดร้อน ยากจน และเป็นหนี้เป็นสินเขาอีกอย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้น การพิสูจน์กฎแห่งกรรมจะต้องใช้กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ด้วย แต่เท่าที่ผู้เขียนสังเกต อย่างมากไม่เกิน ๓๐ ปี จะต้องได้รับผลดีหรือผลชั่วที่ตนทำไว้อย่างแน่นอน

นอกจากกาลเวลาแล้ว ยังต้องพิจารณาให้รอบคอบอีกหลายด้าน เพราะยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่เป็นตัวประกอบในความซับซ้อนของเรื่องกฎแห่งกรรม เช่นยังอยู่กับเจตนาของผู้กระทำ

ขึ้นอยู่กับกรรมนั้นว่า เป็นกรรมเล็กน้อยหรือมาก เบาหรือหนัก และยังขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสถานที่อื่น ๆ ที่เข้ามาประกอบอีกด้วย

ในการพิสูจน์หรือเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมนั้น ถ้าจะให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เราต้องศึกษาให้เข้าใจเรื่องกรรม ๑๒ ประการด้วย คือ กรรมให้ผลตามกาล ๔ อย่าง กรรมให้ผลตามหน้าที่ ๔ อย่าง และกรรมให้ผลตามลำดับ ๔ อย่าง

อีกอย่างหนึ่ง จะต้องเข้าใจเหตุและผลของกรรมดีและกรรมชั่วนั้นรวมทั้งสภาพจิตใจ ของคนที่ทำกรรมดีและกรรมชั่วนั้นด้วย จึงจะเข้าใจกฎแห่งกรรมชัดยิ่งขึ้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างต้องเกิดจากเหตุ เมื่อมีเหตุแล้วก็ต้องมีผล จึงควรทำความเข้าใจเรื่องบุญบาปว่า คืออะไรด้วย

ทั้งบุญและบาปก็มีเหตุและผลของมัน เหตุของบุญก็คือการทำดี ผลของบุญก็คือความสุข ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญ ก็คือ ความสะอาดผ่องใสของจิต

แต่เหตุของบาปก็คือการทำชั่ว ผลของบาปก็คือความทุกข์ ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบาปก็คือความเศร้าหมอง สกปรกของจิต

บางคนมองกรรมดีกรรมชั่วเฉพาะแต่ผลของมัน คือมองแค่ความสุขหรือความทุกข์เพียงฝ่ายเดียว แต่ไม่ได้มองเหตุของมัน หรือมองเฉพาะแต่เหตุของมัน คือการทำดีหรือทำชั่วเพียงฝ่ายเดียว ไม่มองผลของมัน

หรือบางคนมองเฉพาะแต่เหตุกับผลของกรรม แต่ไม่ได้มองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญหรือบาป จึงทำให้เห็นไม่ตลอดสาย ฉะนั้น จึงต้องดูให้ตลอดสาย จึงจะเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมได้ชัด เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเหตุผล หากปราศจากเหตุผลก็ไม่ใช่พระพุทธศาสนา

แท้ที่จริง ถ้าจะมองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำดีทำชั่วแล้ว คนทำดีและคนทำชั่วย่อมได้รับผลทันทีที่ทำกรรมนั้น ๆ คือ **จิตใจของคนที่ทำดีย่อมประเสริฐขึ้นในทันทีที่ทำดี ส่วนคนทำชั่วก็มีจิตใจต่ำลงในทันทีที่ทำชั่วนั้น**

แม้คนบางคนจะทำชั่วด้วยความร่าเริงยินดี แต่จิตใจที่แท้จริงของเขานั้นเศร้าหมอง ต่ำทราม ลดคุณภาพลง ส่วนคนทำดีบางคน แม้จะมองดูว่าลำบาก เหนื่อยยาก แต่จิตใจของเขาก็สะอาดและสูงขึ้น ย่อมส่งผลเป็นความสุขความเจริญอย่างแน่นอน

ฉะนั้น การเข้าใจกฎแห่งกรรม จำจะต้องพิจารณารอบคอบด้วย จึงจะ

สามารถเข้าใจได้ชัด"

๗. ถาม "ทำไม กรรมชั่วจึงไม่ให้ผลทันตาเห็น คนจะได้เลิกทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดี?."

ตอบ "เพราะเป็นธรรมชาติในกฎแห่งกรรมอย่างนั้นเอง เนื่องจากกรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้ แต่กรรมบางอย่างให้ผลในชาติหน้า หรือชาติต่อไป เช่นเดียวกับการปลูกพืชและต้นไม้ คือ พืชบางอย่างให้ผลภายในระยะเวลาเพียง ๓ - ๔ เดือน เช่น ข้าวและถั่ว เป็นต้น

แต่พืชบางอย่างให้ผลนานกว่านั้น เช่น อ้อยและสับปะรด เป็นต้น ต้นไม้บางอย่างกว่าจะให้ผลต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๕ ปีขึ้นไป เช่น มะม่วงและมะพร้าว เป็นต้นแต่บางอย่างต้องใช้เวลานานกว่านั้นจึงจะให้ผล เช่น ตาลและไม้สัก เป็นต้น

เราจึงไม่อาจจะเร่งผลของกรรมบางอย่างที่ยังไม่ถึงเวลาเผล็ดผลได้เลย"

๘. ถาม "ถ้าหากว่าคนทำชั่วตกนรกแล้ว ทำไม พระเทวทัตทำชั่วทุกชาติ แต่ยังกลับเกิดเป็นมนุษย์ได้ แถมยังเกิดในตระกูลสูงด้วย?"

ตอบ "พระเทวทัตต์ไม่ได้ทำชั่วอย่างเดียว แต่ได้ทำดีไว้ด้วยทุกชาติ มากบ้างน้อยบ้าง ท่านจึงได้เกิดเป็นมนุษย์และเกิดในราชตระกูลด้วย เพราะการเกิดเป็นมนุษย์ได้และเกิดในตระกูลสูงย่อมแสดงให้เห็นว่านั้นเป็นผลของการทำความดี

เพราะคนเรานั้นจะทำกรรมชั่วอย่างเดียวไม่ทำกรรมดีเลย หรือทำกรรมดีอย่างเดียว ไม่ทำกรรมชั่วเลย แทบไม่มีเลย พระเทวทัตต์แม้ในชาติที่เกิดในสมัยพุทธกาลก็ได้บรรพชา บำเพ็ญความดีจนถึงกลับได้ฌานสมาบัติ และมีอำนาจฤทธิ์ด้วย

แม้เมื่อจวนจะสิ้นใจ ท่านก็ได้ระลึกถึงพุทธคุณ รู้สึกสำนึกความผิดของตน ด้วยการถวายกระดูกคางของตนแด่พระพุทธเจ้าในขณะที่ถูกแผ่นดินสูบ ซึ่งการทำความดีของท่านในครั้งนี้เอง ท่านจึงได้รับพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าของเราว่า

ในอนาคตข้างหน้าโน้น พระเทวทัตต์จะได้สำเร็จเป็นพระปัจเจกพุทธะองค์หนึ่งพระนามว่า "อัฏฐิสสระ"

ถ้าเราเห็นใครทำชั่วแล้ว ก็อย่าเพิ่งเข้าใจว่า เขาไม่ทำดี หรือไม่เคยทำความดีไว้เลย หรือเราเห็นใครทำดีแล้ว ก็อย่าเข้าใจว่าผู้นั้นไม่เคยทำชั่วเลย แท้จริง มนุษย์เราทำชั่วบ้าง ทำดีบ้างสลับกันอยู่ เป็นเพียงแต่ว่าใครจะทำอย่างใดมากน้อยกว่ากันเท่านั้น

คนเราจึงเกิดมามีสุขบ้าง มีทุกข์บ้างทุกคน เป็นเพียงแต่ว่า ใครจะมีสุขมากหรือทุกข์มากกว่ากันเท่านั้น"

๕. ถาม "ทำชั่วไว้แล้วจะไม่ให้กรรมชั่วนั้นตามทัน หรือจะหนีให้พ้นจากกรรมชั่วนั้น ได้อย่างไร?"

ตอบ คนทำกรรมชั่ว แล้วจะหนีให้พ้นจากกรรมชั่วไม่ได้ หรือทำดีแล้วจะต้องการผลของกรรมดีที่ยังไม่มาถึง หรือยังไม่เผล็ดผลนั้นก็ไม่ได้ จะขอร้องรหรือขอผ่อนปรนต่อกรรมชั่วที่ทำไว้ก็ไม่ได้

เพราะกฎแห่งกรรมเป็นกฎธรรมชาติ ไม่ใช่กฎที่มนุษย์ตั้งขึ้น ถ้าเป็นกฎที่มนุษย์ตั้งขึ้นก็อาจจะได้รับการงดโทษหรือผ่อนปรน หรือยืดหยุ่นได้บ้าง

แต่อย่างไรก็ตาม กรรมชั่วที่เราทำไว้แล้วนั้น เราสามารถทำให้อ่อนพลังลงได้ โดยทำกรรมดีเพิ่มเข้าให้มาก ๆ กรรมชั่วก็จะอ่อนกำลังลง หรือตามเราไม่ทัน เพราะกฎแห่งกรรมมีอยู่ว่า "กรรมใดหนัก กรรมนั้นให้ผลก่อน"

ไม่ว่ากรรมนั้นจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว ไม่ว่ากรรมนั้นเราจะทำก่อนหรือ

ทำทีหลังก็ตาม" สมมติว่าคนผู้หนึ่งทำชั่วเอาไว้ และกรรมชั่วนั้น ยังไม่ทันให้ผล หรือให้ผลบ้างแล้ว แต่ยังไม่หมดพลัง

ภายหลังผู้นั้นก็ทำกรรมดีเข้าไปมาก ๆ และในขณะเดียวกันก็เลิกทำกรรมชั่ว กรรมชั่วที่ทำไว้นั้นจะอ่อนพลังลง หรือตามมาให้ผลไม่ทันเพราะต้องรอคิวให้ผลตามลำดับหนักเบา และเพราะมีกำลังน้อยลง

เปรียบเหมือนยาพิษ แม้จะร้ายแรงชนิดกินเข้าไปถึงความตาย แต่ถ้าเราเอาน้ำใส่ลงไปในยาพิษนั้นมาก ๆ จนจืดจางลงไปร้ายแรงชนิดกินเข้าไปถึงความตาย แต่ถ้าเราเอาน้ำใส่ลงไปในยาพิษนั้นมาก ๆ จนจืดจางลงไป ยาพิษนั้นก็คลายพลังลง หรืออาจจะกลายเป็นยาแก้โรคไปเสียก็ได้

อีกอย่างหนึ่ง กรรมที่ติดตามเรามา เหมือนสุนัขไล่เนื้อ ทันเหยื่อของมันเมื่อไร ก็กัดกินเหยื่อของมันเมื่อนั้น คือถ้าเนื้อตัวนั้นอ่อนกำลังลงหรือหยุดวิ่ง ฝูงสนัขที่ติดตามมาก็จะเข้ากัดกินเนื้อนั้นโดยพลัน

แต่ถ้าเนื้อนั้นมีกำลังดี ทั้งวิ่งไม่ยอมหยุดและวิ่งได้เร็ว จนพ้นกำลังการติดตามของฝูงสุนัข มันก็ปลอดภัยได้ เว้นไว้แต่ว่า มันเกิดวิ่งกลับหลังมาสวนทางกับฝูงสุนัข ที่ไล่ติดตามมันมาเท่านั้น ความชั่วที่ติดตามเรามานี้ก็เช่นเดียวกัน

ถ้าเราทำกรรมดีเข้ามาก ๆ และทำติดต่อกันอย่างไม่หยุด กรรมชั่วแม้ติดตามเรามาก็ตามมาทันยาก เพราะพลังมันอ่อน จึงตามมาไม่ทัน เว้นไว้แต่เราหยุดทำกรรมดีเหมือนอย่างเนื้อที่หยุดวิ่ง หรือเว้นไว้แต่เราทำความชั่วเพิ่มเข้าอีก ซึ่งเหมือนกับเนื้อวิ่งสวนทางเข้าไปหาฝูงสุนัขที่ไล่ติดตามมาเสียเท่านั้น

เพราะฉะนั้น กรรมชั่วที่เราทำไว้นั้น เราจึงสามารถหนีให้ห่างไกลหรือทำให้อ่อนกำลังลงได้ ด้วยการหยุดทำกรรมชั่ว แล้วทำกรรมดีเพิ่มเข้าไว้มาก ๆ กรรมชั่วนั้นก็จะตามมาไม่ทัน และจะค่อยอ่อนกำลังลงในที่สุด

เว้นไว้แต่กรรมชั่วนั้นเป็นอนันตริยกรรม เช่น ฆ่าพ่อแม่ และฆ่าพระอรหันต์ เป็นต้น ซึ่งไม่มีกรรมอื่นใดที่จะลบล้างหรือสกัดการให้ผลของมันได้เลย"

๑๐. ถาม "มีอะไรเป็นเครื่องวัดว่า กรรมดีและกรรมชั่ว ให้ผลหนักหรือเบา มากหรือน้อย ไม่เท่ากัน?"

แรงกรรม ๒

ความหมายของกรรมในศาสนาพุทธ

คำว่า "กรรม" แปลว่า การกระทำ เป็นคำที่มีความหมายกลาง ๆ ไม่ว่าดี ไม่ว่าชั่ว (อาจเป็นได้ทั้งดีและชั่ว)

กรรม ตามหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่การกระทำของสัตว์ ผู้มีกิเลส ซึ่งกระทำทางกาย หรือวาจา หรือใจ ด้วยเจตนา ถ้าเป็นไปทางกาย เรียกว่ากายกรรม ถ้าเป็นไปทางวาจา เรียกว่า วจีกรรม ถ้าเป็นไปทางใจ เรียกว่า มโนกรรม

ขยายความว่า การกระทำ ที่ไม่มีกิเลสเป็นมูลฐาน ไม่จัดเป็นกรรม ตามหลักศาสนาพุทธ พระอรหันต์ ชื่อว่าผู้สิ้นกิเลส เด็ดขาดแล้ว

แม้ทำประโยชน์เกื้อกูลผู้อื่น ตามความคิดของคนทั่วไป เรียกว่า ท่านทำกรรมดี แต่ตามหลักศาสนาพุทธ ถือว่า นั่นเป็นเพียง กิริยา จึงกล่าวได้ว่า "พระอรหันต์เป็นผู้สิ้นกรรมแล้ว"

หมายความว่า การกระทำที่จะก่อให้เกิดวิบาก ต่อไปในชาติหน้าไม่มี แต่ พระอรหันต์ ก็ยังไม่ได้สิ้นผลแห่งกรรม ที่พึงได้รับในชาตินี้

เช่น ท่านพระอัครสาวกโมคัลลาน์ ถูกประทุษร้ายถึงแก่ชีวิต พระพาหิยะ ถูกวัวขวิดเสียชีวิต พระพุทธเจ้า ถูกพระเทวทัตประทุษร้าย ถึงพระโลหิตห้อ ฯลฯ

กรรมมี ๓ ประเภท ตามคุณภาพ

๑. กรรมดี (ความดี) เรียกว่า กุศลกรรม
๒. กรรมชั่ว (ความชั่ว) เรียกว่า อกุศลกรรม
๓. กรรมกลาง ๆ ไม่ดี ไม่ชั่ว เรียกว่า อัพยากตกรรม

(ข้อ ๓. ไม่ใคร่มีการพูดถึงเหมือน ๒ ข้อแรก)

ขยายความ ว่า

(๑) การกระทำทางกาย วาจา และใจ ที่เกิดจากความเป็นผู้มีคุณธรรมต่าง ๆ ของบุคคลผู้ยังมีกิเลส อาทิ เมตตา ปรานี หิริโอตตัปปะ อันเกิดมาจากเจตนาดีงาม

บริสุทธิ์ มีผลสำเร็จ เป็นประโยชน์ และสันติสุขแก่ตนเอง และสัตว์อื่น ๆ นับว่าเป็นกรรมดี หรือความดี

อีกนัยหนึ่ง การกระทำอันประกอบด้วย กุศลเจตนา ไม่มีทั้งความโลภ ความโกรธ และความหลง เป็นตัวการผลักดันให้กระทำ เรียกว่า กุศลกรรม หรือความดี

ท่านแสดงกุศลกรรมบถ เส้นทางของกรรมดีไว้ ๑๐ ทาง จัดเป็นกายสุจริต ๓ วจีสุจริต ๔ มโนสุจริต ๓ โดยเฉพาะกายกรรม และวจีกรรม เป็นเรื่องเห็นได้ และเข้าใจไม่ยาก

จึงจะอธิบายเฉพาะมโนกรรม เพราะเรื่องมโนกรรม หรือบาปทางจิตใจ บุคคลทั่วไปมักไม่เข้าใจ

(๒) การกระทำทาง กาย วาจา และใจ ที่เกิดจาก เจตนาร้าย (ไม่บริสุทธิ์) หรือขณะที่มีความโลภ ความโกรธ และความหลง เป็นตัวผลักดัน อันส่งผลให้สัตว์มีชีวิต ทั้งตนเอง และผู้อื่น เดือดร้อน หรือตาย เรียกว่า อกุศลกรรม หรือความชั่ว

ท่านแสดงอกุศลกรรมบถ เส้นทางของกรรมชั่วไว้ ๑๐ ทาง มีนัยตรงกันข้ามกับกุศลกรรมบถ ๑๐

ในจุดนี้ ขอเน้นให้เห็นว่า การทำให้ตนเองเดือดร้อน ด้วยวิธีที่ผิดคลองธรรม เป็นบาป เป็นกรรมชั่วด้วยเหมือนกัน ฉะนั้น จึงไม่ควรคิดที่จะทำลายตัวเอง

หรือทำตัวเองให้หมดสติสัมปชัญญะ หรือเดือดร้อนด้วยอำนาจโมหะ ไม่ต้องถาม ฆ่าตัวเอง บาปหรือไม่? มอมเหล้าตัวเองบาปหรือไม่ เพราะหลักการข้อนี้ ได้แสดงไว้ชัดเจนแล้ว

(๓) การกระทำที่เป็นประเภท พฤติกรรมธรรมชาติ ของสิ่งมีชีวิตอันไม่ได้เกี่ยวข้อง กับคุณค่าทางจริยธรรม เป็นเรื่องของการแสดงอิริยาบถธรรมดา เป็นการเคลื่อนไหวตามปรกติของเสรีระ เป็นต้นว่า

การเดิน การนั่ง การนอน การบริโภค การขับถ่าย ฯลฯ ซึ่งไม่ได้มีกิเลส เข้ามาพัวพันบัญชาการ หรือขาดเจตนา ทั้งทางร้าย และดี อย่างนี้ เรียกว่า อัพยากตกรรม ไม่ใช่กรรมดี หรือกรรมชั่ว

คล้าย ๆ การกระทำของพระอรหันต์ ที่ท่านเรียกว่ากิริยา ผิดแต่ว่า การกระทำของพระอรหันต์สะอาด บริสุทธิ์ ไร้กิเลสตลอดเวลา ไม่ใช่บางเวลา

กฎแห่งกรรม

กฎแห่งกรรม ในศาสนาพุทธ เป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ใช่บัญญัติของศาสนาใด ๆ และไม่มีพระเจ้าองค์ใด คอยควบคุม หรือคอยชักใยอยู่เบื้องหลัง

กฎแห่งกรรม คือ กฎแห่งเหตุผลทางศีลธรรม ที่แสดงให้เป็นความสัมพันธ์ของเหตุกับผลว่า เป็นสิ่งเนื่องกัน ไม่มีเหตุ ก็ไม่มีผล มีเหตุแล้ว จึงมีผล

ทำเหตุประเภทใด ย่อมเกิดผลประเภทนั้น คล้ายกฎของวิทยาศาสตร์ที่ว่า กิริยา และปฏิกิริยา ย่อมมีค่าเท่ากัน และตามทิศทางตรงกันข้าม

ทุกคนที่เกิดมา ย่อมทำกรรมด้วยกันทั้งนั้น เพราะธรรมชาติของคน จะต้องทำกิจกรรมเป็นส่วนกายกรรม จะต้องพูด เป็นส่วนวจีกรรม และจะต้องคิด เป็นส่วนมโนกรรม

ทั้งเมื่อทำ เมื่อพูด และเมื่อคิดแล้ว ผลของมัน กล่าวคือ ปฏิกิริยาก็จะต้องมีดังนี้ เมื่อเราทำกรรมดี ผลสะท้อนของมัน ก็จะดีตาม เมื่อเราทำกรรมชั่ว ผลสะท้อนของมันก็จะชั่วตาม

พระพุทธองค์ ทรงสอนว่า ธรรมชาติของพืชพันธุ์ กับธรรมชาติของกรรมคล้ายคลึงมาก โดยตรัสไว้เป็นแบบฉบับว่า "บุคคลหว่านพืช เช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ผู้ทำกรรมดี ย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว"

จากข้อความพระพุทธพจน์ แสดงให้เห็นว่า กฎแห่งกรรม เป็นกฎแห่งความยุติธรรม และกฎแห่งความถูกต้อง

พระพุทธองค์ไม่ทรงสอนให้เชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมดาว่าจะเป็นตัวการบันดาลให้ตัวเราดีหรือร้ายได้อย่างแท้จริงเลย ทรงสอนให้เห็นตัวเองเป็นตัวการบันดาลผลกรรมต่าง ๆ

และไม่ให้อ้างว่า เป็นสิ่งบังเอิญ ที่เกิดดี หรือชั่ว สุข หรือทุกข์ ทรงเน้นให้เห็นว่า การกระทำของมนุษย์ (กรรม) เป็นตัวการ เป็นปัจจัยสำคัญในชีวิตมนุษย์

จะดีก็เพราะกรรมดี จะชั่วก็เพราะทำกรรมชั่ว แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่า กฎแห่งกรรม ไม่สามารถทำให้เกิดผลดีมาก อย่างที่ใจคนทำคิดอยากได้มาก

และไม่สามารถทำให้เกิดผลรวดเร็วไปเสียทุกอย่าง ดังที่คนเราต้องการให้เป็นไป คือ ไม่สามารถตามใจเรา เหมือนคนขายของตามใจผู้ซื้อได้

อนึ่ง ผู้ที่ทำกรรมดี มักอยากได้ผลดีมาก ๆ และรวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงว่าตนเองเคยทำชั่ว วิ่งเต้นแก้ตัวพัลวันบางทีก็มาทำดีแก้ แต่ดีนั้นลบล้างความชั่วไม่หมด

จึงทำให้น้อยใจว่า ทำความดีไม่เห็นได้ดี แท้จริง คนเราไม่มีความยุติธรรมอยู่ในจิตใจตน

ส่วนกฎแห่งกรรม เป็นกฎธรรมชาติ ไม่เอาใจใคร ไม่รับสินบนจากใคร ไม่อคติในการให้ผล

ถ้าเหตุปัจจัยต่าง ๆ ในการทำความดีพร้อมสมบูรณ์ย่อมก่อให้เกิดผลดี ตามสมควรแก่กาลเวลา ตามลำดับของแรงกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลทำไว้ สะสมไว้ทับถมพูนทวีทุกเวลานาที

ถ้าคนเราไม่อคติเสียอย่างเดียวเท่านั้น เขาจะรู้และจะเข้าใจ กฎแห่งกรรมตลอด ทั้งเลื่อมใส กฎแห่งกรรมอย่างยิ่ง และไม่ทำกรรมชั่ว

ดังความใน สิงคาลกสูตรว่า อริยสาวก ไม่ทำกรรมชั่วโดยฐานะ ๔ คือ ถึงความลำเอียง เพราะรัก เพราะชัง เพราะหลง เพราะกลัว (ที.ปาฏิ. ๑๑/๑๙๖)

ข้อที่ต้องทำความเข้าใจ ในเรื่องกรรมดีกรรมชั่ว ท่านอาจารย์ สุชีพ ปุญญานุ

ภาพ ผู้ทรงคุณธรรม และปฏิบัติธรรมอย่างสูง

ได้อธิบายกฎแห่งกรรม โดยอุปมาอุปไมย และเหตุผลที่เข้าใจง่าย เพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องกรรมไว้ รวม ๗ ข้อดังนี้

แรงกรรม ๑

สว่างอื่น อันใด ในอากาศ
ไม่โอกาส เท่าสว่าง ตะวันฉาย
แรงสิ่งอื่น เข้มแข็ง ที่แรงร้าย
ก็แพ้พ่าย แรงกรรม ที่ทำมา

(ท่านมหากวี สุนทรภู่)

แรงกรรม เป็นพลังแรงที่แฝงเร้น ในชีวิตของสัตว์โลก มีอำนาจมาก คอยผลักดันให้สัตว์โลก ได้รับผลในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวข้องเป็นพันธะแห่งชีวิต

ติดต่อสืบกระแสยืดยาว ข้ามชาติภพ ชีวิตแล้วชีวิตเล่า ซึ่งเจ้าของชีวิตนั้น ๆ น้อยนักจักรู้อดีตกรรมของตน ๆ ได้ แต่สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้ญาณ ๓ ทรงเข้าใจเรื่องกรรมนั้นโดยละเอียด ด้วยญาณ ๓ คือ

๑. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ทรงรู้ระลึกชาติของพระองค์เองได้เป็นลำดับ หลายต่อหลายชาติ ประจักษ์ชัดว่า ทำกรรมใดไว้ เป็นเหตุให้ได้รับผลกรรมต่าง ๆ ในชาติต่อ ๆ มา เท่ากับทรงรู้ประวัติของพระองค์ระยะยาว

๒. จุตูปปาตญาณ คือทรงรู้ชาติกำเนิดของสัตว์อื่น ๆ ว่าทำกรรมใดไว้ จึงได้รับผลกรรมต่าง ๆ กันในชาตินั้น ๆ เท่ากับพระองค์ทรงรู้ประวัติของผู้อื่นอย่างละเอียดในระยะยาว

๓. อาสวักขยญาณ คือทรงรู้ขจัดกิเลสในพระองค์เองให้สิ้นไป เกิดปัญญาอันยอดเยี่ยมในเหตุผลของชีวิต และการแก้ปัญหาชีวิตให้พ้นทุกข์ ประสบบรมสุข

แต่ชาวโลก ต่างชาติต่างลัทธิศาสนา ซึ่งมีระดับปัญญาต่างกัน มิได้รู้ข้อเท็จจริง ว่ากรรมบันดาลให้เกิดผลอะไร อย่างไร เพียงใด

จึงเมื่อได้รับทุกข์โศกต่าง ๆ ก็หาข้อยุติอันเป็นเอกภาพมิได้ ต้องเสียเวลาทะเลาะกันเป็นเวลานาน ไม่มีใครยอมเชื่อใคร ดังโคลงโลกนิติว่า

หมอแพทย์ทายว่าไข้ ลมคุม
โหรว่าเคราะห์แรงรุม โทษให้
แม่มดว่าผีกุม ทำโทษ
ปราชญ์ว่ากรรมเองไซร้ ก่อสร้างมาเอง

ความเข้าใจที่แตกต่างในเรื่องของชีวิต กำเนิดของชีวิต ความเป็นไปของชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ มีมากมายหลายทรรศนะ จนกลายเป็นลัทธิศาสนาหลายลัทธิศาสนา

นอกจากศาสนาพุทธ จะสอนเรื่องกรรมแล้ว ศาสนาอื่น ๆ ก็สอนด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่าง ศาสนาพราหมณ์ ในคัมภีร์ ฤคเวท ก็สอนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

(The good seed brings a harvest of good the evil of evil every action has its effect on character.)

ดูเหมือนจะไม่ยอมให้ศาสนาพุทธเดี่ยวเด่น เป็นหนึ่งอยู่ได้ในโลกนี้ แต่เมื่อศึกษาโดยละเอียดแล้ว ก็พบว่า ศาสนาพราหมณ์ สอนเรื่องกรรมจริง สอนว่า ทำดี ได้ดี ทำชั่วได้ชั่วจริง

แต่ไม่ยอมให้กฎแห่งกรรมเป็นใหญ่อย่างอิสระ กล่าวคือ ให้พระเจ้าเป็นคนสำคัญเหนือกฎแห่งกรรม เหมือนอย่างจะพูดว่า พระเจ้าเป็นผู้ขับเคลื่อน ควบคุมกฎแห่งกรรม

เทียบได้กับคนคุม เครื่องจักร กฎแห่งกรรม เป็นที่แฝงอยู่ของทิพยอำนาจ หรือทิพยอำนาจ แสดงตัวอยู่ในกฎ (แต่กฎไม่ใช่พระเจ้า) กฎศีลธรรมในเรื่องกรรมนี้ เป็นการแสดงออกโดยธรรมชาติของพระเจ้านั้น

กรรม คือ การกระทำอันยั่งยืนของเทวาทั้งหลาย ในที่นี้ ได้ระบุว่า พระวิรุณ เป็นเจ้าแห่งกฎของกรรมนี้ และกรรม ๑๒ ของศาสนาพราหมณ์ ก็แตกต่างจากกรรม ๑๒ ของ พระพุทธองค์

ก่อนที่จะกล่าวถึงกรรม ๑๒ ของศาสนาพุทธ จะได้ยกกรรม ๑๒ ของศาสนาพราหมณ์มาแสดงก่อน กล่าวคือ กรรม ๑๒ ของศาสนาพราหมณ์ เป็นเรื่องพิธีกรรมทางศาสนา ที่บุคคลผู้ถือศาสนาพราหมณ์จะต้องปฏิบัติตามเป็นระยะ ๆ ในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต ได้แก่

๑. พิธีกรรมที่ทำ เมื่อผู้เป็นมารดาตั้งครรภ์
๒. พิธีที่ให้ทำ เมื่อมีนิมิตหมายว่า ทารกในครรภ์เป็นเพศชาย
๓. พิธีกรรมที่ให้ทำ เมื่อผู้เป็นมารดาตั้งครรภ์ได้ ๔ เดือน, ๖ เดือน และ ๘ เดือน
๔. พิธีกรรม ใช้น้ำผึ้ง และนมเปรี้ยว แตะลิ้นทารกแรก เกิด ๓ ครั้ง (ชาติกรรม)
๕. พิธีกรรม ที่จะต้องกระทำ เพื่อตั้งชื่อเด็ก ในวันที่ ๑๐ หรือ ๑๒ หลังจากคลอด
๖. พิธีกรรม นำเด็กออก ไปดูพระอาทิตย์ ในเดือนที่ ๔
๗. พิธีกรรม ป้อนข้าวเด็ก ในระหว่างเดือน ๕ ถึงเดือนที่ ๘

๘. พิธีกรรม ไว้จุกที่กลางกระหม่อม ในปีที่ ๓
๙. พิธีกรรมอภิเษกให้เป็นพราหมณ์ คล้องสายพระพาย ทำด้วยด้ายพิเศษ ศักดิ์สิทธิ์
๑๐. พิธีกรรมตัดจุก ระหว่างอายุ ๑๖ ถึง ๒๔ ปี
๑๑. พิธีกรรมที่จะต้องกระทำเมื่อกลับบ้าน หลังจากสำเร็จการศึกษา (จากครู)
๑๒. พิธีกรรม เนื่องในการแต่งงาน

นอกจากพิธีกรรมทั้ง ๑๒ นี้ ยังมีพิธีกรรมที่จะต้องปฏิบัติต่อเทวดา นักบวช วรรณะ ต่าง ๆ และต่อศาสนสถาน ฯลฯ อีกมากมาย พิธีต่าง ๆ เหล่านี้ เรียกว่า "กรรม"

จัดเป็นหนทางอันหนึ่ง ที่จะนำไปสู่โมกษะ ความหลุดพ้น เรียกว่า "กรรมมารคะ" เพราะฉะนั้น "กรรม" ในศาสนาพราหมณ์ จึงผิดเพี้ยนจากกรรม ใน พระพุทธศาสนา ซึ่งจะอธิบายต่อไป

ความเชื่อเรื่องกรรมในศาสนาเชนเป็นกรรมลิขิต

ศาสนาเชน ของท่านศาสดามหาวีระ สอนเรื่องกรรม อันมีส่วนคล้ายคลึงกับเรื่องกรรม ในศาสนาพุทธมากที่สุด บางครั้งชาวพุทธก็ยังไขว้เขวว่า กรรมลิขิต ก็เป็นกรรมในศาสนาพุทธ

โดยจะเทียบว่า ศาสนาพราหมณ์สอนพรหมลิขิต ศาสนาพุทธสอนกรรมลิขิต แท้ที่จริงกรรมลิขิต เป็นเรื่องของศาสนาเชน ซึ่งสอนเคร่งครัดมาก โปรดสังเกตในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

หลักกรรมของศาสนาเชน

๑. การกระทำทางกาย สำคัญกว่าทางวาจา และทางใจ
๒. การกระทำจะมีเจตนา หรือไม่มีเจตนา ก็จัดเป็นกรรมทั้งหมด เช่น เดินไปตามทางมีแมลงบินมาเข้ามาตายในจมูกเรา เราก็บาปเสียแล้ว
๓. ความสุข ความทุกข์ และไม่สุขไม่ทุกข์ ทุกอย่างที่คนได้รับอยู่ในปัจจุบัน

ล้วนเป็นผลแห่งกรรมที่ตนทำไว้ในชาติก่อนทั้งสิ้น (โทษกรรมเก่าทั้งสิ้น)

หลักกรรมทั้ง ๓ ประการข้างต้นนี้ ไม่ได้รับการรับรองจากพระพุทธองค์ กล่าวคือ

ในข้อ ๑ พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า มโนกรรม การกระทำทางใจสำคัญสูงสุด

ในข้อ ๒ พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า การกระทำที่เกิดจากเจตนาจึงเป็นกรรม

ในข้อ ๓ พระพุทธองค์ทรงคัดค้านว่า สุขทุกข์ที่คนเราได้รับอยู่ในชาตินี้มีสาเหตุมาจากกรรม ในอดีตชาติบ้าง ในปัจจุบันชาติบ้างและสิ่งแลดล้อมอื่น ๆ ก็อาจเป็นสาเหตุ ให้เกิดทุกข์ และสุขบ้าง ไม่ใช่โทษแต่กรรมเก่าว่า บันดาลสุขทุกข์ทั้งปวงให้

อีกประการหนึ่ง ซึ่งควรกล่าวถึง คือ ศาสนาประเภทเทวนิยมอื่น ๆ นอกจากศาสนาพราหมณ์ แม้จะอ้างว่า สอนให้คนเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม

แต่เมื่อสืบสาวลึกลงไปถึงรากเหง้า ก็ปรากฏว่าพระเจ้าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้สร้างทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นผู้ควบคุมกฎแห่งกรรม เป็นผู้ให้รางวัล หรือลงโทษ แก่ผู้ที่ทำดี และทำชั่ว ผู้จงรักภักดี หรือผู้ไม่จงรักภักดี ต่อพระเจ้า

ความเชื่อที่ผิดหลักกรรม เป็นมิจฉาทิฐิ

จากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ทำให้พระองค์ทรงสอน หลักกรรมผิดแผกแตกต่างจากลัทธิศาสนาต่าง ๆ ในครั้งพุทธกาล กล่าวคือ ทรงแสดงหลักกรรมผิด ๆ ของลัทธิหล่านั้น ได้ดังนี้

๑. สมณพราหมณ์พวกหนึ่ง มีความเห็นว่า "สุขทุกข์ทั้งปวง ที่เราได้รับอยู่ล้วนเป็นเพราะกรรม ที่กระทำไว้ในปางก่อนทั้งนั้น"

๒. สมณพราหมณ์พวกหนึ่ง มีความเห็นว่า "สุขทุกข์ทั้งปวง ที่เราได้รับอยู่ ล้วนเป็นเพราะการบันดาล ของพระผู้เป็นเจ้า หรือเทวดาทั้งนั้น"

๓. สมณพราหมณ์พวกหนึ่ง มีความเห็นว่า "สุขทุกข์ทั้งปวง ที่เราได้รับอยู่ ล้วนหาเหตุปัจจัยมิได้ เป็นมีตามโชคชะตา เกิดขึ้นลอย ๆ โดยบังเอิญทั้งนั้น"

ทั้ง ๓ ข้อนี้ พระพุทธองค์ ตรัสว่า เป็นมิจฉาทิฐิ ความเห็นผิด

แต่หลักกรรมที่พระพุทธเจ้าทรงสอน ตรงกันข้าม กับทั้ง ๓ ข้อข้างต้น ดังนี้

๑. ทุกข์ทั้งปวง ไม่ใช่เกิดเพราะกรรมเก่าอย่างเดียว หากเกิดเพราะกรรมเก่าส่วนหนึ่ง เพราะสาเหตุอื่น ๆ อีก คือ

อวัยวะภายใน (ดี)	เป็นสมุฏฐานก็มี
การแปรปรวนของฤดูกาล	เป็นสมุฏฐานก็มี
การบริหารตนไม่สม่ำเสมอ	เป็นสมุฏฐานก็มี
การถูกทำร้าย	เป็นสมุฏฐานก็มี

(คือเกิดจากคนอื่น ๆ ก็มี)

ส่วนความสุข ก็เกิดจากสาเหตุหลายอย่างเช่นเดียวกัน

๒. สุขทุกข์ของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้บันดาลให้เกิดขึ้นเอง โดยเฉพาะตนเองเป็นผู้บันดาลทุกข์ให้แก่ตนอย่างแท้จริง

คือข้อสำคัญที่สุดอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประสานต่อเนื่อง รับเป็นเหตุเป็นผลกัน ชีวิตของแต่ละคน ฝากไว้กับความประพฤติของตน

ให้ต้องพากเพียรสร้างสรรค์ พิทักษ์รักษา สิ่งที่ดีงามไว้ ไม่ต้องอ้อนวอนสิ่งที่อยู่นอกโลก นอกข่ายการพิสูจน์ของมนุษย์

๓. สุขทุกข์และลาภผลทั้งหลายที่มนุษย์ได้รับ ล้วนมีเหตุมีปัจจัยทั้งสิ้น ไม่ใช่เกิดโดยบังเอิญลอย ๆ ไม่มีเหตุจะมีผลขึ้นมาไม่ได้ ถ้าไม่ต้องการผลอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องดับเหตุของผลนั้น ๆ เสียก่อน

เช่นไม่ต้องการทุกข์ ก็ต้องดับกิเลสให้ได้สิ้นไป เพราะกิเลส เป็นเหตุของการเวียนว่ายตายเกิดมาทุกข์

มิจฉาทิฐิทั้ง ๓ ประการ ดังกล่าวข้างต้นนั้น แม้ในปัจจุบัน ก็ยังฝังหัวอยู่ ในคนไทยส่วนใหญ่ก็ว่าได้

บางคนถึงกับกล่าวหาว่า พระพุทธศาสนา สอนให้คนหลงงมงาย ในเรื่องกรรม เพราะเขาเข้าใจผิดว่า ศาสนาพุทธสอนให้เชื่อแต่เรื่องกรรมเก่าในชาติก่อน ๆ

ความจริง พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสอน คนสอนที่แท้จริง คือ นิครนถ์นาฏบุตร หรือที่มีชื่ออีกอย่างว่า มหาวีระ ศาสดาของศาสนาเชน

น่าสงสารพระพุทธองค์ ที่ทรงสอนถูก แต่คนไทยยุคใหม่ อวดฉลาดเก่งกว่าพระพุทธเจ้า เอาคำสอนในศาสนาอื่นมาพูดว่าคำสอนของพระองค์

เรื่องนี้ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เป็นเรื่องใหญ่ที่ควรแก้ไขด่วน พวกเข้าใจผิดยังโทษว่า ศาสนาพุทธสอนให้คนล้าหลัง งอมือ งอเท้า หมดอาลัยในชีวิต จนแล้ว ก็เลยจนกรอบไปเลย

ใน ข้อ ๒ ก็เช่นเดียวกัน เมื่อเข้าใจว่า เทพเจ้าผู้ทรงฤทธิ์ เป็นผู้สามารถบันดาลลาภผล ความสุขสวัสดิ์ ให้แก่ตนได้ ก็เลยเอาแต่วิงวอน ไม่อยากทำอะไรให้

สำเร็จด้วยตนเอง

เชื่อผีสางนางไม้ ใครว่าเจ้าพ่อ เจ้าแม่ไหนเก่ง เป็นต้องวิ่งไปอ้อนวอนเซ่นสรวง

ข้อ ๓ คนเห็นผิดตามข้อ ๓ ก็กลายเป็นคนหลงลาภลอย หลงการเสี่ยงดวง เสี่ยงโชค หวยรัฐ หวยเถื่อน จึงเฟื่องฟูในประเทศไทยเรา งานราษฎร์ งานหลวง ชงักงันไปหมด

สรุปแล้ว ทำให้คนไทยเสื่อมลง ๆ ด้อยลง ๆ เพราะไม่เข้าใจกฎแห่งกรรม

พระราชปรารภ ให้มีการเรียนรู้เรื่องกรรม

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้มีพระราชปรารภเกี่ยวกับเรื่องกรรมว่า...

"สำหรับพระพุทธศาสนานั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า สิ่งที่เราควรจะสอนให้เข้าใจ และเชื่อมั่นเสียแต่ต้นทีเดียว คือสิ่งที่เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนา

นั่นคือวัฏสงสาร การเวียนว่ายตายเกิด และกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนา เพราะหนทางปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ก็เพื่อให้พ้นจากวัฏสงสาร อันเป็นความทุกข์

แต่สิ่งที่ดีประเสริฐยิ่งนั้น ก็คือความเชื่อในกรรม แต่จะสอนแต่เรื่องกรรมอย่างเดียว ไม่สอนเรื่องวัฏสงสารด้วยก็ไม่สมบูรณ์"

"ความเชื่อในกรรม ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นของประเสริฐยิ่ง ควรให้มีขึ้นในใจของทุกคน และถ้าคนทั้งโลก เชื่อมั่นในกรรมแล้ว

มนุษย์โลกจะได้รับความสุขใจขึ้นมาก เป็นสิ่งที่ทำให้คนขวนขวาย ทำแต่กรรมดี โดยหวังผลที่ดี เรื่องวัฏสงสารและกรรมนี้ เป็นของต้องมีความเชื่อ เพราะเป็นของที่น่าเชื่อ กว่าความเชื่ออีกหลายอย่าง"

ชาวพุทธต้องเข้าใจหลักธรรม ของชาวพุทธ

สำหรับคนที่จะเป็นชาวพุทธอย่างแท้จริง เป็นอุบาสกอุบาสิกา (นั่งใกล้พระรัตนตรัย) ใจต้องศรัทธาในศาสนาพุทธมั่นคง พระบรมศาสดาทรงแสดงว่า ต้องประกอบด้วย อุบาสกธรรม ๕ ประการ คือ

๑. มีศรัทธา เชื่อมั่นเหตุผล มั่นในคุณพระรัตนตรัย
๒. มีศีล อย่างน้อยมีศีล ๕
๓. ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เชื่อกรรม ไม่เชื่อโชคลาง
๔. ไม่แสวงหาทักขิไณยบุคคล นอกหลักคำสอนนี้
๕. เอาใจใส่ทำนุบำรุง และช่วยกิจพระพุทธศาสนา

ถ้าอย่างนั้น การไม่เรียนรู้ ให้เข้าใจลึกซึ้งในเรื่องกรรม ตามหลักพระศาสนานี้ ย่อมไม่มีทางปฏิบัติตรง ตามหลักข้อที่ ๑-๒-๓ ได้เลย

เหมือนกับบุคคลทั่วไป ในปัจจุบัน ยังงมงาย ถือศีล ๕ ไม่ได้ และไม่เชื่อหลักกรรม เพราะไม่มีการเน้นให้พุทธศาสนิกชน เรียนหลักกรรมโดยละเอียด

สรุป ประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องกรรม ๑๐ ข้อ

เมื่อว่าโดยสรุป การเรียนเรื่องกรรม ก่อให้เกิดประโยชน์มาก ต่อตนเอง และประเทศชาติ ดังที่เรียบเรียงไว้ พิจารณา ๑๐ ข้อ

๑. มนุษย์โลก จะได้รับความสุขใจขึ้นอีกมาก (ร. ๗)

๒. ทำให้เร่งขวนขวายทำแต่กรรมดี โดยหวังผลที่ดี (ร. ๗)

๓. เห็นว่าผลสำเร็จที่ตนต้องการ จะสำเร็จได้ด้วยการลงมือทำเอง คิดพึ่งตนเอง เพียรสร้างสรรค์ปัจจุบัน เพื่ออนาคตของตน

๔. เป็นผู้หนักแน่นในเหตุผล เห็นการณ์ไกล ไม่งมงาย

๕. ทำให้ตนรู้สึกว่า มีเสรีภาพไม่น้อยกว่าใคร ที่จะทำอะไรได้เพื่อปรับปรุงตนเอง เขยิบฐานะจากต่ำต้อยขึ้นไปสู่ฐานะสูงส่ง

จะให้ดีเพียงใดก็ได้ โดยคุณธรรม ถึงขนาดเป็นเทวดา หรือพรหม ก็เป็นได้ด้วยความเพียรของตน เพราะคนจะดีหรือเลว ก็เพราะทำกรรมดี หรือเลว ไม่ใช่เพราะชาติ ชั้น วรรณะ

๖. ไม่ต้องท้อถอยน้อยใจ เมื่อไม่สมหวัง ในบางสิ่งบางอย่าง

๗. ไม่เกิดเหตุรุนแรง ริษยาอาฆาตกัน เพราะความเหลื่อมล้ำต่ำสูง

๘. สังคม หมู่คณะ ชาติ จะพลอยได้รับความสงบสุข และเจริญก้าวหน้า เพราะพลเมืองมีคุณภาพ ฉลาดดีเลิศ

๙. ในแง่กรรมเก่า ทำให้คนถือเป็นบทเรียนชีวิต สอนใจเพื่อพัฒนา ปัจจุบัน รู้จักแก้ไขตน ไม่ทำผิดซ้ำซาก รับวิบากซ้ำซ้อน ไม่หลงเพ่งโทษผู้อื่น และวางแผนชีวิตให้ก้าวหน้าได้

๑๐. ถึงแม้จะเรียนเรื่องกรรมแล้ว ยังไม่เชื่อ ต่อไปก็จะเชื่อเอง

เพราะประสบการณ์ชีวิตของตนเอง จะสอนตนได้ดีกว่าครูคนอื่น ๆ แต่ครู

คนแรก ๆ ก็สำคัญ เพราะจะคอยชักไม่ให้บุคคลนั้น หลงระเริงเมามัว

สักวันหนึ่ง จะสำนึกว่า "ถ้าเชื่ออาจารย์ คงไม่ต้องถูกถอดยศ ลดตำแหน่ง หรือมีโทษทัณฑ์ ทุกข์ทรมานอย่างนั้น"

คนเชื่อครูแล้วไม่เสียหาย แต่คนไม่เชื่อครู จะเป็นฝ่ายเสื่อมเสียเอง

ท่านอาจารย์ สุชีพ ปุญญานุภาพ ผู้ทรงคุณธรรม และปฏิบัติธรรมอย่างสูง

ได้อธิบายกฎแห่งกรรม โดยอุปมาอุปไมย และเหตุผลที่เข้าใจง่าย เพื่อประกอบการพิจารณาในเรื่องกรรมไว้ รวม ๗ ข้อดังนี้

(๑). กรรมให้ผลเร็วและช้าต่างกัน เหมือนปลูกพืชต่างชนิด

การปลูกพืชต่างชนิด จะเป็นข้าว ถั่วเขียว มะม่วง ทุเรียน หรือผลไม้อื่นใดก็ตาม มิใช่พอวางเมล็ดพืชลงไปในดิน เอาน้ำรดแล้ว พืชนั้นจะเจริญงอกงาม ให้ผลทันตาทันใจ

ก็ต้องมีการกินเวลาบ้าง และการกินเวลาของพืชต่างชนิด ก็ต่างกันไปเร็วบ้างช้าบ้าง ระหว่าง ข้าว กับทุเรียน ทิ้งระยะเวลาให้ผลต่างกัน เป็นเวลาหลายปี นี่เป็นตัวอย่างของกรรมที่ให้ผลเร็วช้าต่างกัน

(๒). กรรมที่ทำต้องกินเวลาในการให้ผล

คนที่ทำเมรัย เอาน้ำตาลสดจากต้น แช่ปนกับเปลือกไม้บางชนิด ในขณะที่แช่นั้น ยังไม่เป็นเมรัยทันที ที่ต้องอาศัยเวลา ๒ - ๓ คืน ที่น้ำตาลสดจะทำปฏิกิริยากับเปลือกไม้นั้น จึงกลายเป็นเมรัยได้

นี้เป็นตัวอย่างของการกินเวลา ในการให้ผล

(๓). กรรมให้ผลทันที ไม่ผิดเพี้ยน

การที่แกว่งลูกตุ้มนาฬิกา เมื่อแกว่งมาทางซ้ายมากเท่าใด จะเหวี่ยงกลับไปทางขวามากเท่านั้น ข้อนี้เป็นตัวอย่างของปฏิกิริยา หรือการให้ผลทันที ภายหลังประกอบเหตุ

(๔). เหตุและผลเกี่ยวข้องกันในระยะสั้นและยาว

เหตุและผลที่เกี่ยวเนื่องกัน อาจมีทั้งสายยาวและสายสั้น คนที่มองเหตุผลสายสั้นไปพบเหตุผลสายยาวเข้า ก็อ่านเรื่องราวไม่ออก

พระพุทธศาสนาสอนให้มองทั้งเหตุ และผล สายยาว และสายสั้น ตามประเภท ที่เป็นจริงของมัน จึงมีทางอธิบายความจริงได้ อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม

เหตุผลสายสั้น เช่น เราด่าเขาเดี๋ยวนี้ เขาด่าตอบเรามาทันที เราทำร้ายร่างกายเขา เขาก็ทำร้ายตอบเราทันที

เราหุงข้าวตอนเช้า ก็ได้ทานข้าวตอนเช้า หุงข้าวตอนกลางวัน หรือตอนเย็นก็ได้ทานข้าวตอนกลางวันหรือตอนเย็น นี้เป็นเรื่องที่เห็นได้ง่าย

แต่เหตุผลสายยาว ซึ่งข้ามวัน ข้ามเดือน ข้ามปีนั้น บางครั้งคนก็มองข้ามไป

เด็กชาย ก. เรียนหนังสือเมื่ออายุ ๖ ขวบ เรียนไป ๆ ก็อ่านหนังสือออก กาลเวลาล่วงไป เด็กชาย ก. กลายเป็นนาย ก. อายุ ๕๐ ปี

ผลของการเรียนเมื่อหลาย ๑๐ ปีล่วงมาแล้ว ก็ยังคงส่งให้นาย ก. อ่านหนังสือได้อยู่

จากอายุ ๔๐-๕๐ ปี นาย ก. ไม่ได้เรียนหนังสือเลย แต่นาย ก. ได้รับผลของเหตุการณ์ เมื่อ ๓๐-๔๐ ปีมาแล้ว

หรือในตัวอย่างอื่นอีก นาย ค. พูดสบประมาท ดูหมิ่นนาย ข. ไว้ในวันนี้ อีก ๕ ปี หรือ ๖ ปีต่อมา นาย ข. ได้โอกาสแก้แค้นจึงเข้าลอบทำร้าย นาย ค.

ถ้าเราคิดว่า เรื่องเท่านี้ ทำไมผล จึงแฝงอยู่ในระยะยาวนัก ขอตอบว่า ยาวเท่าไรก็ได้ เปรียบเหมือนข้าวเปลือกที่เก็บไว้ เมื่อใดได้โอกาส และเหตุแวดล้อมที่จะให้งอก ก็งอกได้เมื่อนั้น

แม้จะเก็บไว้นาน ก็ยังปลูกขึ้น คนที่คิดแต่เหตุผลสายสั้น ย่อมตอบปัญหาได้ เฉพาะเหตุผลสายสั้น พอไปพบเหตุผลสายยาว ก็งงไปหมด

ถ้าเทียบวันหนึ่งกับชาติหนึ่ง เหตุการณ์ในวันนี้ อาจเกี่ยวข้องไปถึง ๑๐๐ วันข้างหน้าก็ได้

เหตุการณ์เมื่อ ๑,๐๐๐ วันข้างหน้าก็ได้ เหตุการณ์เมื่อ ๑,๐๐๐ ชาติล่วงมาแล้ว อาจเกี่ยวมาถึงชาตินี้ก็ได้

ความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุและผลระยะยาวนี้ ถ้าเข้าใจดีแล้ว อาจช่วยแก้ข้อข้องใจ และทำให้ตอบปัญหาชีวิตได้ดีที่สุด

(๕). การทำความเข้าใจผลกรรม ใจร้อนไม่ได้

ปัญหาที่เรามักพูดกันเสมอก็คือ ทำดีไม่เห็นได้ดี คนชั่วคนโกง ทำไมกลับร่ำรวย เป็นเสมือนหนึ่ง เราเห็นคนเอาเปลือกมะเกลือใส่ลงในน้ำตาลสด แล้วก็ลองชิมดู และกล่าวว่า มันก็รสน้ำตาลสดอยู่อย่างนั้น ไม่เป็นน้ำตาลเมาเลย

โดยมากเราใจร้อน จะดูอะไรให้เห็นเหตุผลสายสั้นหมด ไม่ยอมมองเหตุผลสายยาว คือระยะฟักตัวของความดีความชั่วเลย เราจึงไขว้เขวไป

ถ้าใจเย็นดูให้ตลอดสายสักหน่อย เพียงชั่วชีวิตนี้เท่านั้น เราก็คงได้เห็น คนที่ฉ้อโกง พินาศล่มจมกันมา มากต่อมากแล้ว

แต่เราเป็นโรคคอยอะไรนานไม่ได้ ตอนที่เขาพินาศล่มจม เราจึงหมดความสนใจเสียแล้ว แต่กลับโทษว่าเป็นเคราะห์ร้าย หรือดวงไม่ดี

(๖). เหตุผล หรือกิริยา ปฏิกิริยา ๒ ชั้น

เหตุผล หรือกิริยา ปฏิกิริยา ๒ ชั้น ขอให้เราพิจารณาให้ดี เหตุผล ๒ ชั้น ที่กล่าวนี้ คือ เหตุผลชั้นธรรมดาสามัญ กับเหตุผลทางศีลธรรม

เหตุผลชั้นธรรมดาสามัญนั้น จะไม่คำนึงถึง หลักความชอบธรรมหรือไม่ พอมีเหตุ ก็มีผลตามเรื่องของมัน

ส่วนเหตุผลทางศีลธรรมนั้น เป็นชั้นที่ ๒ คือ การกระทำต่าง ๆนั้น ถูก หรือผิด ชั่ว หรือดี ผลดี ผลร้าย ยังจะเกิดตามมาได้อีก ดังจะยกตัวอย่างให้เห็น

นาย ก. ลอบเอาไฟเผาบ้าน นาย ข. เหตุผลชั้นธรรมดาสามัญ ก็คือ เมื่อนำไฟไปจุดบ้าน ถ้าบ้านนั้นมีเชื้อไฟ หรือเป็นเชื้อไฟ ไฟก็จะลุกติดขึ้น

โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นบ้านของใคร ควร หรือไม่ควร ผิด หรือชอบ

นาย ก. ไปขโมยเพชรมาจากบ้าน นาย ข. ในขณะเจ้าของนอนหลับ นำเพชรมาไว้ในบ้านของตน

เหตุผลชั้นสามัญธรรมดา ก็คือ เมื่อหยิบเพชรมา มันก็เคลื่อนที่ตามมือที่หยิบมา เมื่อนั้นพาไปวางไว้ที่ไหน มันก็อยู่ที่นั่น มันไม่มีการประท้วงว่า ผิดศีลธรรม

มันไม่คำนึงว่า เพชรนี้ นาย ข. ถนอม และหวงแหนมากน้อยเท่าใด เราดูคนโกงที่ได้ดีตอนแรก ๆ ก็เพราะเราดูเพียงแต่เหตุผลธรรมดาสามัญ ข้อนี้ข้อเดียว

เมื่อเขาโกงได้เงินมา เงินมันก็อยู่ในกระเป๋าเขา ให้เขาใช้จ่ายได้ แต่เหตุผลขั้นที่ ๒ คือ ชั้นศีลธรรม ที่ว่าการกระทำอย่างนั้นผิด หรือ ถูก ชอบธรรม หรือไม่ ยังจะมีตามมาอีกชั้นหนึ่ง

กล่าวคือ นาย ก. ที่ไปเผาบ้านนาย ข. นั้น ไม่ใช่เหตุผลระหว่าง ไฟเผาบ้าน กับ บ้านไหม้ไฟ จะหยุดอยู่เพียงนั้น

เหตุผลต่อไป เกี่ยวกับศีลธรรมยังตามมาอีกว่า การทำเช่นนั้น ควรหรือไม่ควร ถ้าไม่ควร มีกฎหมายลงโทษไว้หรือไม่

คราวนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็จะจับ นาย ก. ไปฟ้องร้องลงโทษ เป็นเรื่องของเหตุผล ทางศีลธรรมต่อไป

แม้ในเรื่องที่ นาย ก. ไปขโมยเพชร นาย ข. ก็เช่นเดียวกัน เหตุคือ การขโมย ผลคือการได้มา เป็นเพียงเหตุผลชั้นแรก หรือธรรมดาสามัญ

แต่เหตุผลทางศีลธรรมชั้นที่ ๒ ตำรวจสืบจับ หรือนำตัวไปฟ้องร้องลงโทษ ยังมีอีกชั้นหนึ่ง เราจงดูให้ตลอดสาย อย่ามองแต่สายสั้นเพียงอย่างเดียว

(๗). เหตุผลซ้อนเหตุผล ไม่ถูกใครลงโทษ ตนเองก็ลงโทษตน

ยังมีเหตุผลซ้อน ระหว่างศีลธรรมขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องของกรรมจัดสรร จริง ๆ คือ ในกรณีที่การกระทำนั้น ผิดศีลธรรม แต่เจ้าหน้าที่จับไม่ได้ หรือไม่มีใครลงโทษได้

เหตุผลมันก็มิได้หยุดลงแต่นั้น มันคงตามเผาจิตใจของผู้ทำผิดให้หวาดระแวง เป็นวัวสันหลังหวะตลอดเวลา เห็นใครแต่งกายคล้ายตำรวจ เดินผ่านไปมาก็ให้นึกไปว่า เขาจะมาจับกุมลงโทษ

หรือบางที ผลยังแสดงให้ปรากฏ แก่คนทั้งหลายเป็นพยานเป็นเครื่องเตือนใจอยู่ ก็มีเป็นอันมาก

แรงกรรม ๓

คำว่า วิบาก หรือ วิบากกรรม แปลว่า ผลของกรรม ขยายความว่า เมื่อบุคคลทำ พูด คิด อันเป็นกรรมแล้ว กรรมนั้นก็มีผล หรือให้เห็นผล เป็นปฏิกิริยาเกิดขึ้น

เหมือนเราปลูกพืชพันธ์ไม้ไว้กินใบ เมื่อพืชนั้นแตกใบออกมาให้เรากินได้ เรียกว่า ได้ผล (มีผล) หรือ เมื่อเราปลูกพืชไว้กินผล เช่น มะม่วง เมื่อพืชนั้นแตกใบออกมาให้เรากินได้ เรียกว่า ได้ผล (มีผล)...

วิบากกรรม ก็คือ การแสดงตัวของกรรมว่า เกิดผลแล้ว ไม่ใช่ปราศจากผลตามกฎแห่งกรรม กรรมดี หรือกรรมชั่ว ล้วนมีวิบาก คือ ผล เว้นแต่จะถูกปัจจัยอื่นขัดขวาง จนแสดงตัวให้เห็นชัดไม่ได้ หมดโอกาสให้ผล

ตัวอย่าง จะได้ยกมาแสดงในเรื่อง อโหสิกรรมข้างหน้า

หลักพื้นฐานที่ท่านวางไว้เพื่อยึดถือ ก็คือ กรรมทุกอย่าง ล้วนมีผลซึ่งเรียก

เป็นศัพท์ว่า วิบาก แต่วิบากนี้ ย่อมเป็นไปตามธรรมชาติ

คือ ผลของกรรม ย่อมปรากฏมีขึ้น ตามกฎของตัวมัน ไม่มีใครมีอำนาจบังคับให้กรรมเกิดผลให้ได้อย่างใจคิด ไม่สามารถกำหนดเวลาได้ว่า จะให้เกิดผลเมื่อใด แล้วแต่ชนิดของกรรม และปัจจัยประกอบต่าง ๆ จะให้แน่นอนเหมือนเปิดโทรทัศน์ (เปิดปุ๊บติดปั๊บ) หาได้ไม่

ผลกรรมในรูปลักษณ์ต่าง ๆ

ท่าน ศ. แสง จันทร์งาม ได้รวบรวมรูปลักษณ์ ของผลกรรมไว้เป็น ๕ ประการ คือ

๑. ผลโดยตรง คือ คุณภาพใหม่ของจิต

๒. ผล คือ ความคงอยู่แห่งอินทรีย์ กมฺมปฏิสรโณ มีกรรม เป็นที่พึ่งอาศัย

๓. ผลทางใจ

๔. ผลทางกาย

๕. ผลทางสังคม

แหวะท้องไก่ ดึงไส้มาเล่น

หลวงพ่อจรัญ ฐิตธัมโม

สมัยเป็นเด็ก หลวงพ่อจรัญท่านค่อนข้างซุกซน ซนหนักเหมือนกัน เท่าที่อ่านดูเรื่องราวจะเห็นท่านเล่นแต่เรื่องหนักทั้งนั้น อย่างเช่น แหวะท้องไก่ดึงไส้มาเล่น

ต่อมาผลกรรมตามสนองท่าน จนต้องเข้าโรงพยาบาลรักษาลำไส้ซึ่งเน่าเป็นฟุตแล้ว

แต่ท่านอาศัยยาดีและวิธีทางกัมมัฏฐาน จึงหลุดพ้นวิกฤตการณ์นั้นมาได้ โดยผ่านการเจ็บปวดอย่างสาหัสมาด้วย เพื่อชดใช้กรรม

กรรมฐานนี่ละเอียดอ่อนมาก ถ้าคนมีโรคนะอาจช่วยให้ทุเลาเบาบาง หรืออาจหายได้ อาตมาขอเจริญพาด้วยใจจริง

เมื่อสมัยก่อนอาตมาป่วยเรื่อย ๓ วันดี ๔ วันไข้ ต้องเข้าโรงพยาบาลไม่พัก ไม่มีความสุขเลยโยมเอ๋ย ตั้งแต่บวชใหม่ ๆ พรรษาแรก เป็นลมหน้ามืดยิ่งกว่าคนแก่อีก

เดี๋ยวนี้อายุมากแล้ว สบายมากโรคกายก็ไม่มี โรคใจก็ไม่มีด้วย โรคกายที่มีอยู่เดิมก็หายไปเหมือนปลิดทิ้ง ออกจากโรงพยาบาลตั้งแต่หลังคอหักมา ๑๕ ปีแล้วไม่เคยเข้าไปอีกเลย ปวดหัวตัวร้อนเป็นนิดหน่อยเดี๋ยวก็หาย ตั้งสติสัมปชัญญะไว้มันก็หายไปเอง อาตมาหายได้ด้วยกรรมฐาน

อาตมาเป็นโรคลำไส้ ไปโรงพยาบาลศิริราช หมอบอกว่าพรุ่งนี้ผ่าตัด เขาบอกว่าไส้เน่าไปหลายฟุตแล้ว องค์นี้อยู่ได้อย่างไร ต้องตายแน่ ๆ หมอเขาปรึกษากันที่หน้าห้อง แต่อาตมาได้ยิน

เอ๊ะ! เราจะตายเสียแล้วหรือ ไหน ๆ ก็จะตาย ไปตายที่วัดดีกว่า อย่าอยู่ที่โรงพยาบาลเลย

แหม! โยมเอ๋ย ฉันน้ำเข้าไปแล้วหยดเดียวก็ไม่ได้ ตกถึงท้องดิ้นเลย ปวดจริง ๆ นะ ปวดท้องอย่างสุดซึ้ง

ตอนนั้นอาตมานั่งกรรมฐานยังไม่เข้าขั้น พอเป็นพอไปพอมีกิจกรรมกรรมฐานบ้าง ยังไม่หนักแน่นเหมือนสมัยนี้

เอ! เราจะมาตาย ญาติโยมจะไม่เห็นหน้าเราแล้ว ได้ยินหมอเขาบอกว่าประมาณ ๙.๐๐ น. จะต้องผ่าตัด เราจะต้องหนีออกจากโรงพยาบาลไปตายที่วัด

ตอนเช้า ๖.๐๐ น. อาตมาตั้งดำรงสติให้ดี

พอหมอ พยาบาลเผลอ เราก็เดินไปเดินมา เขาก็คงจะลืมไปแล้ว เลยขึ้นรถสามล้อตุ๊ก ๆ ไปลงเรือกลับวัดมานอนปวดอยู่ที่วัดต่อไป

ปวดแสนจะปวด นี่โรคลำไส้โรคกระเพาะอีก เพราะเราฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมาก ความวัวยังไม่หายความควายเข้ามาแทรก ทรมานอย่างที่สุด

ตอนนั้นเพิ่งมาอยู่ที่วัดอัมพวันใหม่ ๆ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลามาเยี่ยม ท่านบอกว่า ไหน ๆ จะตายแล้ว ผมจะทำยาถวาย เป็นยาเทวดา

ความคิดเห็นที่ 1 : (milkyway) อ้างอิง |

ท่านผู้พิพากษาเป็นมหาเปรียญเก่าได้เจริญกรรมฐานมาบ้าง เป็นลูกศิษย์เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) วัดมหาธาตุ อาตมาเคยแนะแนวปฏิบัติแก่ท่านพอสมควร ชื่อมหาเทียบ นองบุญนาค เปรียญธรรม ๖ ประโยค เป็นหัวหน้าศาลจังหวัดสิงห์บุรี เดี๋ยวนี้ตายไปแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๐

ยาเทวดา ใครอยากจำก็จำเอาไป ท่านไปซื้อหม้อดิน เอาเกลือมา ๓ กำ ให้อาตมาจับเกลือ กลั้นใจหยิบ ๓ จับ ไม่ได้หายใจ แล้วเทใส่หม้อ ท่านสอนให้ท่องว่า พุทธัง ปัจจักขามิ ๑ กำ ธัมมัง ปัจจักขามิ อีก ๑ กำ สังฆัง ปัจจักขามิ อีก ๑ กำ แล้วก็ใส่หม้อแล้วท่านก็บอกว่าผสมกับไข่ขาวไข่ไก่ ๕ ฟอง ไข่แดงไม่เอา ท่านสตุเกลือเรียบร้อยจนละเอียดไปหมดแล้ว ปลงลงมาก็เอาไข่ขาวใส่แล้วก็คนให้เข้ากัน ท่องคาถา พุทธัง ปัจจักขามิ ธัมมัง ปัจจักขามิ สังฆัง ปัจจักขามิ เท่านั้นเอง

เสร็จเรียบร้อยก็นำมาให้อาตมาฉัน ๑ ช้อนคาว เป็นเกลือป่นสตุแก้โรคลำไส้เน่า จะตายอยู่แล้ว

พอใส่ปาก ท่านหัวหน้าศาลรีบหนีขึ้นรถจิ๊ปบึ่งไปเลย

โอ้โฮ! โยมเอ๋ย ปวดดิ้นอยู่ในโบสถ์ สลบไป ๓ ชั่วโมง พอฟื้นขึ้นมาอาศัยจิตเข้มแข็งจากกรรมฐานรู้สึกโล่งใจเริ่มฉันน้ำได้บ้าง

รุ่งขึ้นเช้าท่านผู้พิพากษามาฟังข่าวบอกว่าที่ผมรีบหนีไป ไม่ได้นมัสการลาเพราะกลัวหม้อจะปลิวมาโดนผม

อย่าลืมเชียวนะชีวิตที่เกิดมาไม่มีอะไรปวดเท่านี้ แต่อาศัยกรรมฐานสู้ไว้ ตั้งแต่นั้นหายวันหายคืนเรื่อยมาจนบัดนี้

ต่อมาหมอจากศิริราชมีจดหมายมา ถามว่าพระองค์นี้ ชื่อนี้ตายไปหรือ

ยัง ทำศพไปหรือยัง

อาตมาก็ตอบไปว่า หายแล้วหายด้วยยาเทวดา หมอมาถึงที่วัดเลย ขอจดยาไป พอดีแม่ยายหมอเป็นเสียด้วย เลยแม่ยายหมอหายไปอีก ๑ คน ถ้าใครมีกุศลก็จำไป นี่อาตมานึกได้ก็พูดให้โยมฟัง ใช้หนี้ไก่

หลังจากนั้นต่อมาก็แผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล จึงรู้ว่าเวรกรรมของเรามี เวรกรรมครั้งอดีต เมื่อเป็นเด็กนี่เอง จำได้แน่ชัด กรรมฐานบอกว่า ข้าพเจ้าลำไส้เน่าเป็นเพราะเหตุใดหรือ นิมิตบอกสติบอกว่า

จำได้ไหมตอนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๔ ท่านไปฆ่าไก่ ไก่ยังไม่ตายแหวะท้องเอาไส้ออกมาผูก เอาไส้มันมาแล้วตัดไส้มัน แล้วเอาเข้าใส่ในพุง และปล่อยไก่ไป ไก่มันวิ่งหัวซุกหัวซุนตายในที่สุด นี่จำได้ไหม

อาตมารำลึกเหตุการณ์ครั้งอดีตเมื่อเป็นเด็กชั้นประถมปีที่ ๔ ได้ น้ำตาไหลทันที

แหม! พิโธ่เอ๋ย เราคิดว่าไม่เป็นเวรเป็นกรรมแต่ประการใด แต่กรรมกลับมาซัดตัวเราเองอย่างนี้ ต่อไปนี้จะไม่ฉันแกงไก่ต่อไปแล้ว